

**Εργαλειοθήκη για
τις τοπικές αρχές
για το σχεδιασμό
τοπικών δράσεων
για την ένταξη
των ΛΟΑΤΚΙ+
ατόμων με
μεταναστευτικό ή
προσφυγικό
προφίλ**

**Co-funded by
the European Union**

@nclusion

Πρώθηση της συμπερίληψης των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών σε τοπικό επίπεδο

Αρ. Συμφωνίας επιχορήγησης: 101141076, AMIF-PJG, Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πακέτο εργασίας 5: Συνεργασία μεταξύ τοπικών αρχών, ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεων, μεταναστευτικών οργανώσεων, και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για τον σχεδιασμό τοπικών δράσεων

D5.3 Εργαλειοθήκη για τις τοπικές αρχές για το σχεδιασμό τοπικών δράσεων για την ένταξη ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ

Ταυτοποίηση εγγράφου:

Πακέτο εργασίας	ΠΕ5: Συνεργασία μεταξύ τοπικών αρχών, ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεων, μεταναστευτικών οργανώσεων, και άλλων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών για τον σχεδιασμό τοπικών δράσεων
Τίτλος παραδοτέου	D5.3 Εργαλειοθήκη για τις τοπικές αρχές για το σχεδιασμό τοπικών δράσεων για την ένταξη ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ
Τύπος παραδοτέου	R — Έγγραφο, έκθεση
Επικεφαλής εταίρος	CESIE ETS
Συντάκτης (ες)	Alessandra Soldi, Mohamed Bashir Omar and Georgia Chondrou (CESIE ETS)
Συνεισφέρων/ουσα	Ioli Hadjikyriacou - Center for Social Innovation – CSI (Cyprus), Christian Porstner - NGO NEST Berlin (Germany), Nini Lomsadze – GFM (Greece), Pau Sapiña - Alzira City Council (Spain), Maryna Mashtaler – Foundation Ukraine (Poland)
Επίπεδο διάδοσης	PU - Δημόσιο έγγραφο
Κατάσταση	Τελικό
Έκδοση	3
Ημερομηνία	26/03/2026

symplexis

Center for Social Innovation

ALZIRA EUROPE

FUNDACIA UKRAINA

Περιεχόμενα

Εισαγωγή και στόχοι της εργαλειοθήκης.....	4
1.1 Σκοπός και λειτουργία: Γιατί χρειάζεται μια εργαλειοθήκη για την υποδοχή ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ που διώκονται λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας ή έκφρασης φύλου και των χαρακτηριστικών φύλου τους (SOGIESC)?.....	4
1.2 Σκοπός της εργαλειοθήκης	6
Ανάλυση του κανονιστικού πλαισίου και κρίσιμα ζητήματα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο	8
2.1 Το κοινό Ευρωπαϊκό πλαίσιο: σύντομη ανάλυση	8
2.2 UNHCR και DSSH: κρίσιμα ζητήματα στις διαδικασίες αξιολόγησης των αιτήσεων ασύλου	12
Καλές πρακτικές που μπορούν να μεταφερθούν σε τοπικό επίπεδο	15
3.1 Κύπρος.....	15
3.2 Γερμανία	18
3.3 Ελλάδα.....	21
3.4 Ιταλία	22
3.5 Πολωνία	24
3.6 Ισπανία	25
Δημιουργία και Λειτουργία Τοπικών Ομάδων Εργασίας.....	29
Πώς να Αναπτύξετε Τοπικά Σχέδια Δράσης σε Εθνικό ή Τοπικό Επίπεδο.....	32
Εισαγωγή στα Υποδείγματα	33
5.1 Ανάλυση Εθνικού και τοπικού πλαισίου	35
5.2 Θεσμικοί Παράγοντες.....	36
5.3 Δομή και λειτουργία του Συστήματος Υποδοχής.....	37
5.4 Κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες Υγείας.....	38
5.5 Τριτογενής Τομέας και οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών	38
5.6 Εργαλεία και λίστες ελέγχου.....	39
Προς μία συμπεριληπτική τοπική δράση	41
Συμπεράσματα	43

Εισαγωγή και στόχοι της εργαλειοθήκης

1.1 Σκοπός και λειτουργία: Γιατί χρειάζεται μια εργαλειοθήκη για την υποδοχή ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ που διώκονται λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας ή έκφρασης φύλου και των χαρακτηριστικών φύλου τους (SOGIESC)?

Τα άτομα που αιτούνται άσυλο λόγω **δίωξης που σχετίζεται με τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου, την έκφραση φύλου ή τα χαρακτηριστικά φύλου (SOGIESC)** συχνά έρχονται αντιμέτωπα με βαθιά ριζωμένες ετεροκανονιστικές και cis-κανονιστικές κοινωνικές δομές¹ στις χώρες καταγωγής τους. Σε χώρες όπου επιβάλλεται αυστηρά η συμμόρφωση με τις κυρίαρχες νόρμες σχετικά με τη σεξουαλικότητα και το φύλο, όσοι αποκλίνουν από αυτές τις προσδοκίες συχνά θεωρούνται παραβάτες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, να αντιμετωπίζουν αυξημένους κινδύνους **διακρίσεων, παρενόχλησης και βίας** ενώ ο **σεξουαλικός τους προσανατολισμός ή η ταυτότητα φύλου** αποτελούν βασικούς λόγους δίωξης.

Σε όλο τον πλανήτη πολλοί άνθρωποι αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη χώρα τους ακριβώς λόγω τέτοιων διώξεων. Για αυτούς τους ανθρώπους, η φυγή από την πατρίδα τους δεν αποτελεί επιλογή, αλλά ένα απαραίτητο βήμα για την εξασφάλιση της ασφάλειας και της επιβίωσης τους. **Ωστόσο, ο εκτοπισμός τους από την χώρα καταγωγής τους δεν συνεπάγεται αυτόματα προστασία:** κατά την άφιξη τους σε μια χώρα υποδοχής, οι διακρίσεις και η ευαλωτότητα συχνά επανέρχονται με νέες μορφές.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο πολλά νομικά συστήματα αναγνωρίζουν ότι ο σεξουαλικός προσανατολισμός, η ταυτότητα φύλου, η έκφραση φύλου ή τα χαρακτηριστικά φύλου (SOGIESC) μπορεί να αποτελούν αξιόπιστο λόγο για την παροχή διεθνούς προστασίας. Παρόλα αυτά, τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα που αιτούνται άσυλο συνεχίζουν να βιώνουν συχνά **συγκεκριμένες ευαλωτότητες, προκαταλήψεις και μισαλλοδοξία**. Τα παραπάνω μπορεί να προκύπτουν τόσο εντός κοινωνικού όσο και εντός θεσμικού πλαισίου, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών υποδοχής και των διοικητικών διαδικασιών ένταξης και εκθέτουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα σε συνεχή σωματική, ψυχολογική και συναισθηματική βλάβη.

Η έρευνα που διεξήχθη στο πλαίσιο του έργου @nclusion σε Κύπρο, Ελλάδα, Γερμανία, Πολωνία, Ισπανία και Ιταλία επισημαίνει την **απόσταση που εξακολουθεί να υπάρχει μεταξύ νομοθεσίας και**

¹ * cis-κανονιστικές κοινωνικές δομές : συμπεριφορές, σχόλια ή οτιδήποτε άλλο που υπονοεί ότι κάποιος είναι cisgender
Cisgender: όταν η ταυτότητα φύλου ενός ατόμου ταιριάζει με την ανάθεση φύλου που δίνεται κατά τη γέννηση

πρακτικής σε τοπικό επίπεδο. Τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ αντιμετωπίζουν συχνά πολλαπλές ευαλωτότητες που προκύπτουν από τη διατομεακότητα του μεταναστευτικού καθεστώτος, του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου, της εθνικότητας, της θρησκείας, των γλωσσικών εμποδίων και της κοινωνικοοικονομικής επισφάλειας, καθώς και πιθανού τραύματος που συνδέεται με τον αναγκαστικό εκτοπισμό από την πατρίδα τους. Αυτοί οι διατομεακοί παράγοντες μπορούν να οδηγήσουν **σε μη ασφαλή περιβάλλοντα υποδοχής, περιορισμένη πρόσβαση σε πολιτισμικά κατάλληλες υπηρεσίες υγείας και ψυχολογικής υποστήριξης, έκθεση σε διακρίσεις ή βία εντός των κέντρων υποδοχής, καθώς και παρεμβατικές ή ακατάλληλες διαδικασίες για την εξέταση των αιτήσεων ασύλου των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.**

Σε απόκριση αυτών των προκλήσεων και αξιοποιώντας τα αποτελέσματα της ανταλλαγής καλών και μη πρακτικών που διοργάνωσαν οι εταίροι του έργου, η παρούσα εργαλειοθήκη αποσκοπεί στην ανάπτυξη πρακτικών κατευθυντήριων γραμμών για τις τοπικές αρχές σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης προτάσεων και καλών πρακτικών για τον σχεδιασμό τοπικών δράσεων. Ο απώτερος στόχος είναι η προώθηση της **αποτελεσματικής ενσωμάτωσης των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ σε τοπικό επίπεδο.** Σε αυτό το πλαίσιο η εργαλειοθήκη θα παρέχει τόσο κοινές κατευθυντήριες γραμμές που ισχύουν σε όλα τα πλαίσια όσο και προτάσεις προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες, δομές και νομικό πλαίσιο της κάθε χώρας. Η εργαλειοθήκη θα είναι προσβάσιμη σε ψηφιακή μορφή στον ιστότοπο του έργου.

Για την ανάπτυξη της παρούσας εργαλειοθήκης, ένα άλλο χρήσιμο εργαλείο αποτέλεσαν οι κατευθυντήριες γραμμές που δημιουργήθηκαν από το “Rainbow Cities Network”. Αυτές οι κατευθυντήριες γραμμές αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο, χρηματοδοτούμενο από το πρόγραμμα Europe for Citizens, του έργου «LGBTI policy Guidelines for Local Governments », » και παρέχουν ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο σχεδιασμένο να υποστηρίξει τους δήμους στην ανάπτυξη και εφαρμογή συμπεριληπτικών τοπικών πολιτικών προς τα δικαιώματα και τις ανάγκες των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ.

Οι κατευθυντήριες γραμμές είναι δομημένες γύρω από **τέσσερις διατομεακούς άξονες πολιτικής** – ευθύνη και λογοδοσία, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση, πρόσβαση και συμμετοχή, καθώς και ορατότητα και εκπροσώπηση – και στη συνέχεια εφαρμόζονται σε **δεκατρείς τομείς πολιτικής**, συμπεριλαμβανομένων της υγείας, της απασχόλησης, των κοινωνικών υπηρεσιών, της πολιτιστικής ποικιλομορφίας και της μετανάστευσης, της ασφάλειας και της διαχείρισης του δημόσιου χώρου. Συνδυάζοντας αυτές τις διατομεακές αρχές με τους ειδικούς -ανά τομέα πολιτικής- στόχους, η εργαλειοθήκη προτείνει μια δομημένη προσέγγιση που επιτρέπει στους δήμους να αξιολογούν τις υφιστάμενες πολιτικές, να εντοπίζουν κενά και να αναπτύσσουν στοχευμένες παρεμβάσεις που αντιμετωπίζουν τις ποικίλες ανάγκες των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της εργαλειοθήκης, όπως περιγράφεται στο έργο @nclusion, είναι σημαντικό οι κατευθυντήριες γραμμές να αναγνωρίζουν τη διατομεακότητα μεταξύ της σεξουαλικής και της έμφυλης ποικιλομορφίας και της μετανάστευσης και να περιλαμβάνουν συστάσεις όπως η διασφάλιση ασφαλούς στέγασης για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ, η παροχή εξειδικευμένης νομικής και ψυχολογικής υποστήριξης, η διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένων των θεραπειών επιβεβαίωσης φύλου, η κατάρτιση του προσωπικού που εργάζεται σε υπηρεσίες που συνδέονται με την υποδοχή των

προσφύγων και η υποστήριξη των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των κοινοτικών πρωτοβουλιών που εργάζονται με ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ. Οι κατευθυντήριες γραμμές υπογραμμίζουν επίσης τη σημασία της πρόληψης της βίας στις δομές υποδοχής και της προώθησης συμπεριληπτικών πρακτικών που σέβονται την ταυτότητα φύλου και τις οικογενειακές διαρθρώσεις.

Σε αυτό το πλαίσιο, είναι απαραίτητη μια ειδική εργαλειοθήκη για τη μετατροπή των **ερευνητικών ευρημάτων και των πολιτικών συστάσεων σε επιχειρησιακές κατευθυντήριες γραμμές για τις τοπικές αρχές** και τους φορείς που είναι αρμόδιοι για την **υποδοχή και την ένταξη του μεταναστευτικού πληθυσμού**. Η εργαλειοθήκη αυτή προσφέρει ένα **μεθοδολογικό πλαίσιο** σχεδιασμένο να υποστηρίξει τη δημιουργία **Τοπικών Σχεδίων Δράσης** μέσω **συμμετοχικών διαδικασιών** υπό την καθοδήγηση **Τοπικών Ομάδων Εργασίας**. Αυτό θα δώσει τη δυνατότητα στους τοπικούς φορείς να εντοπίζουν κενά, να σχεδιάζουν συμπεριληπτικά μέτρα και να εφαρμόζουν πρακτικές που διασφαλίζουν την αξιοπρέπεια, την ιδιωτική ζωή και τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ. Περαιτέρω, η εργαλειοθήκη τονίζει τη σημασία ευαίσθητων, μη παρεμβατικών προσεγγίσεων που βασίζονται στην κατανόηση των ετερογενών και πολυσύνθετων εμπειριών των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ, αναγνωρίζοντας παράλληλα ότι **το νομικό πλαίσιο από μόνο του δεν είναι επαρκές χωρίς την πρακτική εφαρμογή σε τοπικό επίπεδο**.

Η παρούσα εργαλειοθήκη βασίζεται στην παραδοχή ότι η αποτελεσματική ενσωμάτωση αναγνωρίζει την **διατομεακότητα**, και ότι η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων ατόμων και της κοινωνίας των πολιτών είναι απαραίτητη για τον σχεδιασμό μέτρων που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Περαιτέρω, επιδιώκει να παρέχει **πρακτικά εργαλεία** —όπως λίστες ελέγχου, υποδείγματα και καθοδήγηση σχετικά με ηθικά και επιχειρησιακά πρότυπα— που επιτρέπουν στους τοπικούς φορείς να μετατρέψουν τις αρχές της προστασίας και της ένταξης σε συγκεκριμένα και υλοποιήσιμα μέτρα στο πλαίσιο του συγκεκριμένου πλαισίου λειτουργίας τους.

1.2 Σκοπός της εργαλειοθήκης

Η παρούσα εργαλειοθήκη αποτελεί **ένα διατομεακό οδηγό για τις τοπικές αρχές σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης προτάσεων και καλών πρακτικών στον τοπικό σχεδιασμό δράσεων, προκειμένου να προωθηθεί η αποτελεσματική ενσωμάτωση των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ σε τοπικό επίπεδο**. Επιπλέον η εργαλειοθήκη στοχεύει να παράσχει **πρακτικές οδηγίες και μεθοδολογική υποστήριξη** σε πολλαπλούς κλάδους και επαγγελματικούς τομείς, προωθώντας μια κοινή κατανόηση των συγκεκριμένων αναγκών και ευαλωτοτήτων που αντιμετωπίζουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ. Η εργαλειοθήκη, παρέχει στους ενδιαφερόμενους φορείς τα εργαλεία **για τον εντοπισμό των εμποδίων προς την ένταξη, την μείωση των διακρίσεων και την προώθηση της ασφάλειας, της αξιοπρέπειας και της ευημερίας στις διαδικασίες υποδοχής και ένταξης**.

Περαιτέρω, η εργαλειοθήκη δεν απευθύνεται μόνο σε επαγγελματικούς φορείς αλλά και στις δομές και τους μηχανισμούς μέσω των οποίων παρέχονται οι υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό ενθαρρύνεται η

θέσπιση συμπεριληπτικών πρακτικών, τυποποιημένων διαδικασιών και δικτύων συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο: στην πραγματικότητα, πρωταρχικός σκοπός της εργαλειοθήκης είναι να **υποστηρίξει** αυτούς τους φορείς **στη συν-δημιουργία Τοπικών Σχεδίων Δράσης υπό την καθοδήγηση Τοπικών Ομάδων Εργασίας που βελτιώνουν την ενσωμάτωση και την ευημερία των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ**, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αιτούνται άσυλο για λόγους σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, έκφρασης φύλου ή χαρακτηριστικά φύλου. Με αυτή την προσέγγιση και παρέχοντας ένα κοινό μεθοδολογικό πλαίσιο και πρακτικά επιχειρησιακά εργαλεία που μπορούν να εφαρμοστούν σε όλη την Ευρώπη, η εργαλειοθήκη επιτρέπει στους τοπικούς φορείς να εντοπίζουν τις ευαλωτότητες και να συντονίζουν υπηρεσίες που είναι πολιτισμικά κατάλληλες και ευαίσθητες για τις συγκεκριμένες ανάγκες των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ. Επιπλέον, η **εργαλειοθήκη έχει σχεδιαστεί ως ένα κατευθυντήριο πλαίσιο που επιτρέπει την προσαρμογή στο συγκεκριμένο νομικό, κοινωνικό και θεσμικό πλαίσιο κάθε χώρας-εταίρου και όχι ως ένα άκαμπτο μοντέλο.**

Με τον τρόπο αυτό επιδιώκει να **διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ διαφορετικών τομέων**, να ενθαρρύνει την ανάπτυξη τοπικά συναφών και υλοποιήσιμων παρεμβάσεων και να ενσωματώσει τις αρχές της μη διάκρισης, της ιδιωτικής ζωής και της αξιοπρέπειας σε καθημερινές πρακτικές στο πλαίσιο των υπηρεσιών υποδοχής και ένταξης. Με αυτόν τον τρόπο, η εργαλειοθήκη γίνεται όχι μόνο ένα έγγραφο αναφοράς, αλλά και ένα πρακτικό εργαλείο δράσης, καθοδηγώντας τους εταίρους στη διαδικασία της **από κοινού χάραξης πολιτικών και μέτρων που ανταποκρίνονται στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της αποτελεσματικής ενσωμάτωσης των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ.**

Ανάλυση του κανονιστικού πλαισίου και κρίσιμα ζητήματα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο

2.1 Το κοινό Ευρωπαϊκό πλαίσιο: σύντομη ανάλυση

Κατά την εξέλιξη του διεθνούς συστήματος προστασίας των προσφύγων, η **αναγνώριση του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου ως λόγος δίωξης είναι σχετικά πρόσφατη**. Η Σύμβαση της Γενεύης για τους Πρόσφυγες του 1951 καθώς και το Πρωτόκολλο του 1967 δεν περιέχουν ρητή αναφορά στην αναγνώριση του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου ως λόγου δίωξης. Για αρκετές δεκαετίες τα αιτήματα των ΛΟΑΤΚΙ+ αιτούντων άσυλο εξετάζονταν στη βάση του φόβου δίωξης για θρησκευτικούς ή πολιτικούς λόγους². Στο πλαίσιο μιας ολοένα και πιο περίπλοκης και πολιτικοποιημένης πολιτικής ασύλου στις αρχές της δεκαετίας του 1980, οι εθνικές αρχές άρχισαν να χορηγούν διεθνή προστασία – συμπεριλαμβανομένου του καθεστώτος του πρόσφυγα – σε αιτούντες άσυλο που επικαλούνταν λόγους σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, με την αιτιολόγηση ότι έχουν φόβο δίωξης γιατί υπάγονται σε «**συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα**» (PSG): αυτή η εξέλιξη έλαβε χώρα σταδιακά, αλλά πολύ αργά, σε διάφορες χώρες στην Ευρώπη και σε όλο τον κόσμο³.

Παρόλα αυτά, μόλις το 2008 η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) αποσαφήνισε τη θέση της σχετικά τα αιτήματα ασύλου που αναφέρουν ως λόγω δίωξης το σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου: αρχικά, εξέδωσε τις «**Κατευθυντήριες Οδηγίες για τα Αιτήματα Ασύλου που στηρίζονται στο Σεξουαλικό Προσανατολισμό και στην Ταυτότητα του Γένους**»⁴, όπως αντικαταστάθηκαν στη συνέχεια από τις «**Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διεθνή Προστασία αρ. 9**» του 2012⁵. Οι οδηγίες αυτές αποτελούν ακόμα το μοναδικό επίσημο και έγκυρο έγγραφο της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) που απευθύνεται στα κράτη μέλη και στις περιφερειακές αρχές σχετικά με τις αιτήσεις ασύλου που βασίζονται σε λόγους σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου. Οι οδηγίες βασίζονται σε πρότυπα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της **Στρογγυλής Τράπεζας της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) το 2010**⁶ σχετικά με το ζήτημα των αιτούντων άσυλο που διώκονται λόγω του

² Tim Sahliu, Braimah, *Divorcing sexual orientation from religion and politics: Utilizing the convention grounds of religion and political opinion in same-sex oriented asylum claims*, International Journal of Refugee Law, vol. 27, no. 3, 2015, pp. 481-497..

³ Douglas, McDonald-Norman, *Freedom to Be: Assessing the Claims of LGBTQ Asylum Seekers*, Socio-Legal Review, vol. 10, 2014, pp. 35 - 52.

⁴ United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Guidance Note on Refugee Claims Relating to Sexual Orientation and Gender Identity*, Geneva, 2008. [UNHCR Guidance Note on Refugee Claims Relating to Sexual Orientation and Gender Identity](#)

⁵ United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Guidelines on International Protection No. 9: Claims to Refugee Status based on Sexual Orientation and/or Gender Identity*, Geneva, 2012. [Guidelines on international protection no. 9](#).

⁶ *Summary Conclusions: Asylum-Seekers and Refugees Seeking Protection on Account of their Sexual Orientation and Gender Identity*, Expert roundtable organized by the United Nations High Commissioner for Refugees, Geneva, Switzerland, 30 September - 1 October 2010. [Asylum-Seekers and Refugees Seeking Protection](#)

σεξουαλικού τους προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου τους και θεωρούνται καθοριστικές για την ανάπτυξη των πρώτων πολιτικών διεθνούς προστασίας για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα.

Παρόλο που ήδη από 2008 πολλές χώρες σε όλο τον κόσμο χορηγούσαν το καθεστώς του πρόσφυγα σε ΛΟΑΤΚΙ + άτομα λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου **στο πλαίσιο της συμμετοχής τους σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα**, οι Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) καθόρισαν θεμελιώδεις αρχές όπως: το **δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό της ταυτότητας, τη νομιμότητα του να μην χρειάζεται κανείς να κρύβει ή να αρνείται τη σεξουαλικότητα ή το φύλο του**, καθώς και **την ανάγκη να μην γενικεύονται οι εμπειρίες των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων**, ιδίως με βάση το φύλο. Επιπλέον, αναγνωρίζουν ότι δεν είναι απαραίτητο όλα τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα να έχουν ήδη υποστεί δίωξη για να ζητήσουν προστασία, και διευκρινίζουν ότι **η δίωξη μπορεί να είναι σωματική, ψυχολογική, κοινωνική ή συστημική**⁷. Εισάγεται επίσης μια **διατομεακή προοπτική**, αναγνωρίζοντας πιο σύνθετες καταστάσεις αποκλεισμού.

Πράγματι, αναφέρει:

Αν και η απόλυση δεν θεωρείται γενικά δίωξη – ακόμη και αν είναι διακριτική ή άδικη – εάν ένα άτομο μπορεί να αποδείξει ότι η ΛΟΑΤΚΙ ταυτότητά του καθιστά εξαιρετικά απίθανο να βρει οποιαδήποτε μορφή απασχόλησης στη χώρα καταγωγής του, αυτό μπορεί να συνιστά δίωξη.

Περαιτέρω, οι κατευθυντήριες γραμμές της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ορίζουν ότι **οι επιτροπές αξιολόγησης των αιτημάτων ασύλου δεν πρέπει ποτέ να ζητούν φωτογραφικά ή βιντεοσκοπημένα αποδεικτικά στοιχεία ιδιωτικής φύσης, ούτε να καταφεύγουν σε ιατρικές, σωματικές ή ψυχολογικές εξετάσεις για να επιβεβαιώσουν τον σεξουαλικό προσανατολισμό του αιτούντος**. Πριν από το 2012, η απουσία κοινών κατευθυντήριων γραμμών άφηγε περιθώρια στις εθνικές αρχές να χρησιμοποιούν εξαιρετικά παρεμβατικά εργαλεία που παραβίαζαν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια για να “επαληθεύσουν” τη σεξουαλική ταυτότητα του αιτούντος. Αν και οι προσπάθειες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) σε αυτόν τον τομέα είναι πάρα πολύ σημαντικές, **εξακολουθούν να υπάρχουν έντονες ενδείξεις ότι οι διαφορετικές εκφάνσεις των αιτημάτων ασύλου που συνδέονται με ζητήματα σεξουαλικού προσανατολισμού αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερα αδιάκριτο τρόπο σε πολλές χώρες, συχνά ακατάλληλο σε νομικό, πολιτισμικό και κοινωνικό επίπεδο**.

Σε διεθνές επίπεδο, κατά συνέπεια, η αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα με βάση την ομοφοβική, αμφιφοβική ή τρανσφοβική δίωξη παρέμεινε για μεγάλο χρονικό διάστημα και σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένη από τη διακριτική ευχέρεια του κάθε κράτους⁸.

Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, η σημαντική ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα του ασύλου οδήγησε στην ανάπτυξη ενός πιο συνεκτικού και εναρμονισμένου πλαισίου. Το **Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (CEAS)**, το οποίο διαμορφώθηκε πολιτικά το 1999, σχεδιάστηκε ως ένας μηχανισμός για τη θέσπιση κοινών ελάχιστων προτύπων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ σχετικά με την αναγνώριση του

⁷ LaViolette, Nicole, *UNHCR Guidance Note on Refugee Claims Relating to Sexual Orientation and Gender Identity: a Critical Commentary*, *International Journal of Refugee Law*, vol. 22, no. 2, July 2010, pp. 173 – 208.

⁸ Braimah, *Divorcing sexual orientation from religion and politics*, cit.

προσφυγικού καθεστώτος, τις διαδικασίες ασύλου και τις συνθήκες υποδοχής. Οι γενικοί στόχοι του είναι η δικαιοσύνη και η αποτελεσματικότητα: η διασφάλιση ότι τα άτομα που χρειάζονται προστασία αντιμετωπίζονται σύμφωνα με κοινά πρότυπα, ενώ παράλληλα προωθείται η συνέπεια και η ευθύνη σε όλα τα εθνικά συστήματα.

Η κατοχύρωση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων και η αναγνώριση του σεξουαλικού προσανατολισμού και της ταυτότητας φύλου ως λόγος δίωξης δεν ενσωματώθηκε εξαρχής στο Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου αλλά αναπτύχθηκε σταδιακά μέσω νομοθετικών μεταρρυθμίσεων και δικαστικών αποφάσεων: μια αποφασιστική στροφή σημειώθηκε το 2004 με την υιοθέτηση της πρώτης οδηγίας του Συμβουλίου της ΕΕ (**ΟΔΗΓΙΑ 2004/83/ΕΚ**)⁹. Για πρώτη φορά σε επίπεδο ΕΕ, στο άρθρο 10 της οδηγίας **αναγνωρίστηκε ρητά ο σεξουαλικός προσανατολισμός ως χαρακτηριστικό που εμπίπτει στην έννοια της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας κατά την έννοια του δικαίου των προσφύγων**. Αυτό σηματοδότησε μια θεμελιώδη στροφή από την πρότερη σιωπηρή ερμηνεία προς την επίσημη νομική αναγνώριση. Η τροπολογία αυτή αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της προστασίας των ατόμων που διαφεύγουν από διώξεις λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου και για την αντιμετώπιση των προηγούμενων ασυνεπειών στις εθνικές πρακτικές σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Μόλις το 2011, στο πλαίσιο της αναδιατύπωσης της οδηγίας (Οδηγία 2011/95/ΕΕ¹⁰), διευκρινίστηκαν περαιτέρω οι ιδιότητες που συνδέονται με το φύλο, ορίζοντας ότι **η ταυτότητα φύλου πρέπει επίσης να λαμβάνεται δεόντως υπόψη κατά τον καθορισμό της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας**. Η τροπολογία αυτή αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα για την καθιέρωση της προστασίας των ατόμων που έχουν εγκαταλείψει τη χώρα καταγωγής τους προκειμένου να αποφύγουν διώξεις λόγω **σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, έκφρασης φύλου ή τα χαρακτηριστικά φύλου** και για την αντιμετώπιση των πρότερων αντίθετων εθνικών πρακτικών σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Παράλληλα, στο πλαίσιο του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, η **Οδηγία για τις Συνθήκες Υποδοχής** (Οδηγία 2013/33/ΕΕ¹¹) διαδραματίζει επίσης κίριο ρόλο στον καθορισμό των προτύπων διαβίωσης και υποδοχής που τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να εξασφαλίζουν για τους αιτούντες διεθνή προστασία: ο βασικός σκοπός της οδηγίας είναι να εγγραφεί ότι όλοι οι αιτούντες άσυλο απολαμβάνουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και συγκρίσιμες συνθήκες υποδοχής σε ολόκληρη την ΕΕ, μειώνοντας έτσι τις ανισότητες που διαφορετικά θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε δευτερογενείς μετακινήσεις πληθυσμών μεταξύ των κρατών μελών. Παρόλο που η οδηγία δεν αναφέρει ρητά τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα και την έκφραση ή τα χαρακτηριστικά φύλου ως αυτόνομες κατηγορίες ευαλωτότητας, είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις αιτήσεις ασύλου που βασίζονται στο σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου για διάφορους λόγους.

Πρώτον, πολλά ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα που αιτούνται άσυλο έχουν υποστεί βία, τραύμα, απόρριψη από την οικογένεια, σεξουαλική επίθεση ή κρατική δίωξη στις χώρες καταγωγής τους: οι διατάξεις της Οδηγίας σχετικά με την ευαλωτότητα και **την πρόσβαση σε σωματική και ψυχική υγειονομική περίθαλψη**

⁹ Directive 2011/95/EU (Recast Qualification Directive), Official Journal of the European Union. [Directive 2011/95/eu of the european parliament and of the council](#)

¹⁰ Directive 2013/33/EU laying down standards for the reception of applicants for international protection (Reception Conditions Directive), [Official Journal of the European Union](#).

¹¹ Berg, L., & Millbank, J., *Constructing the Personal Narratives of Lesbian, Gay and Bisexual Asylum Claimants*, Journal of Refugee Studies, vol. 22 no. 2, 2009, pp. 195–223.

δημιουργούν μια νομική βάση για τη διασφάλιση ότι τέτοια τραύματα αναγνωρίζονται και αντιμετωπίζονται κατάλληλα κατά το στάδιο της υποδοχής των αιτούντων.

Δεύτερον, **οι οδηγίες και τα κριτήρια στέγασης** είναι ιδιαίτερα σημαντικά σε υποθέσεις δίωξης λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου: τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα που αιτούνται άσυλο ενδέχεται να αντιμετωπίσουν παρενόχληση, βία, αναγκαστική αποκάλυψη της ταυτότητας τους ή επανατραυματισμό σε κοινόχρηστες εγκαταστάσεις υποδοχής. Η απαίτηση της Οδηγίας να διασφαλίζεται η ασφάλεια, η αξιοπρέπεια και οι κατάλληλες συνθήκες διαβίωσης παρέχει ένα κανονιστικό πλαίσιο για να υποστηριχθούν εναλλακτικές ρυθμίσεις στέγασης, εγγυήσεις ιδιωτικότητας ή μεταφορές σε κατάλληλες δομές όταν είναι απαραίτητο.

Τρίτον, η οδηγία ενισχύει έμμεσα την **αρχή της δίκαιης διαδικαστικής μεταχείρισης**: οι ανεπαρκείς συνθήκες υποδοχής, η έλλειψη ιδιωτικότητας ή η ψυχολογική δυσφορία μπορούν να επηρεάσουν την ικανότητα ενός αιτούντος να υποστηρίξει την αίτηση του με συνοχή. **Η διασφάλιση αξιοπρεπών και ασφαλών συνθηκών υποδοχής** συμβάλλει επομένως στην γενικότερη αποτελεσματικότητα και αξιοπιστία της διαδικασίας ασύλου σε αυτές τις περιπτώσεις.

Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στο πλαίσιο του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου, στην πράξη εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές προκλήσεις στην διαχείριση των αιτήσεων ασύλου λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου. **Η αξιολόγηση της αξιοπιστίας** εξακολουθεί να αποτελεί ένα ιδιαίτερα ευαίσθητο ζήτημα, καθώς έχει παρατηρηθεί ότι σε πολλές περιπτώσεις η εξέταση μετατοπίζεται από την αξιολόγηση του φόβου δίωξης στην αξιολόγηση της ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτότητας του ατόμου που αιτείται άσυλο, οδηγώντας ενίοτε σε στερεοτυπικές υποθέσεις ή ακατάλληλες μεθόδους απόδειξης. Η Ευρωπαϊκή νομολογία έχει απορρίψει τις παρεμβατικές πρακτικές και τη λεγόμενη «**προϋπόθεση διακριτικής ευχέρειας**», σύμφωνα με την οποία οι αιτούντες άσυλο θα μπορούσαν να αποφύγουν τη δίωξη αποκρύπτοντας την ταυτότητα τους στην χώρα καταγωγής. Σε αντίθεση με την Ευρωπαϊκή νομολογία όμως, χαρακτηριστικά αυτής της προσέγγισης επηρεάζουν ακόμα τη διοικητική συλλογιστική κατά την εξέταση των αιτημάτων ασύλου. Η **προσωπική συνέντευξη**, ένα θεμελιώδες στοιχείο της διαδικασίας ασύλου, μπορεί επίσης να διαμορφώνεται από σιωπηρές προσδοκίες των διοικητικών υπαλλήλων σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να βιώνεται και να περιγράφεται ο σεξουαλικός προσανατολισμός ή η ταυτότητα φύλου. Έρευνες έχουν δείξει ότι οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων βασίζονται μερικές φορές σε **δυτικά μοντέλα ως προς την ταυτότητα του φύλου ή αναμένουν εκφράσεις ντροπής, μυστικότητας ή εσωτερικής σύγκρουσης**, αποκαλύπτοντας ότι οι συστημικές προκαταλήψεις εξακολουθούν να υφίστανται παρά τις επίσημες νομικές εγγυήσεις¹².

Ταυτόχρονα, ενώ η Οδηγία για τις συνθήκες υποδοχής θεσπίζει υποχρεώσεις των κρατών μελών σχετικά με την αξιολόγηση της ευαλωτότητας, την διασφάλιση της αξιοπρέπειας και την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, η εφαρμογή της οδηγίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο παραμένει άنيση. Οι κίνδυνοι που σχετίζονται με το σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου, έκφραση φύλου ή τα χαρακτηριστικά φύλου δεν εντοπίζονται πάντα επαρκώς και τα περιβάλλοντα υποδοχής ενδέχεται να μην εξασφαλίζουν ιδιωτικότητα και ασφάλεια για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα. Αυτό υπογραμμίζει ένα ευρύτερο

¹² LGA Europe, Policy Briefing on LGBTI Refugees and EU asylum legislation September 2021, p. 2. [Policy Briefing on LGBTI Refugees and EU asylum legislation](#)

ζήτημα: αν και το Ευρωπαϊκό δίκαιο παρέχει ένα σταθερό κανονιστικό πλαίσιο, η αποτελεσματικότητα του εξαρτάται τελικά από τον τρόπο με τον οποίο αυτό το πλαίσιο υιοθετείται σε καθημερινές πρακτικές.

Η ILGA Europe επίσης επαναλαμβάνει τη θέση της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), όπως εκφράζεται στις «Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διεθνή Προστασία αρ. 9», καλώντας τις κυβερνήσεις, τους νομοθέτες, τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, τη δικαστική εξουσία, καθώς και το προσωπικό της UNHCR, να **διασφαλίσουν την πλήρη και ρητή ένταξη των τρανς και ίντερσεξ ατόμων** και να προσθέσουν τα κριτήρια της **ταυτότητας φύλου, της έκφρασης φύλου και των χαρακτηριστικών φύλου** στα σχέδια προτάσεων¹³.

Η νομική αναγνώριση από μόνη της δεν εγγυάται προστασία: **απαιτείται ακόμη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ειδικότερες ευαλωτότητες των ΛΟΑΤΚΙ+ αιτούντων άσυλο για να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ των οδηγιών και της βιωμένης εμπειρίας.** Για όλους τους παραπάνω λόγους, η εργαλειοθήκη στοχεύει να αποτελέσει ένα εργαλείο για τις τοπικές αρχές, οι οποίες διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην ενσωμάτωση των Ευρωπαϊκών αρχών στις καθημερινές διαδικασίες υποδοχής, στέγασης, παροχής κοινωνικών υπηρεσιών και ενταξιακών μέτρων.

2.2 UNHCR και DSSH: κρίσιμα ζητήματα στις διαδικασίες αξιολόγησης των αιτήσεων ασύλου

Μια κριτική ανάλυση των διαδικασιών ασύλου που βασίζονται στο σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου, την έκφραση φύλου ή τα χαρακτηριστικά φύλου πρέπει να λαμβάνει υπόψη δύο βασικά πλαίσια αναφοράς: τις “Κατευθυντήριες Γραμμές της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τη Διεθνή Προστασία αρ. 9 (2012)” και το μοντέλο DSSH (Ποικιλομορφία, Στίγμα, Ντροπή, Βλάβη). Και τα δύο αναπτύχθηκαν με στόχο την ενίσχυση της προστασίας ΛΟΑΤΚΙ+ αιτούντων άσυλο και τη μείωση της χρήσης παρεμβατικών, στερεοτυπικών ή εξευτελιστικών πρακτικών αξιολόγησης. Ταυτόχρονα, η ερμηνεία και η πρακτική εφαρμογή τους αποκαλύπτουν τις συστημικές πιέσεις που παραμένουν ιδιαίτερα σημαντικές κατά την ανάλυση του τρόπου λειτουργίας των συστημάτων ασύλου στην πράξη.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι Κατευθυντήριες Οδηγίες της Ύπατης Αρμοστείας σηματοδότησαν ένα σημαντικό βήμα για την αξιολόγηση των αιτήσεων λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου με βάση τους λόγους δίωξης που περιγράφονται στην σύμβαση της Γενεύης. Περαιτέρω, επισημάνθηκε ότι οι αιτήσεις αυτές πρέπει να αξιολογούνται με ευαισθησία ως προς τους συγκεκριμένους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα. Επιπλέον, οι Οδηγίες απορρίπτουν ρητά τις στερεοτυπικές υποθέσεις, τις παρεμβατικές ερωτήσεις σχετικά με τις προσωπικές σεξουαλικές πρακτικές και την προσδοκία ότι οι αιτούντες θα παράσχουν ρητή “απόδειξη” της σεξουαλικότητας τους. Επίσης, οι Οδηγίες πήραν σαφή θέση κατά της λεγόμενης «**προϋπόθεσης της διακριτικής ευχέρειας**», του ισχυρισμού δηλαδή ότι ένας αιτών άσυλο θα μπορούσε να αποφύγει τη δίωξη

¹³ HelpRefugeesWork (2025) *About HelpRefugeesWork*. Available at: <https://www.helprefugeeswork.org/en/about> [Accessed 2 March 2026]

αποκρύπτοντας τον σεξουαλικό του προσανατολισμό ή την ταυτότητα φύλου κατά την επιστροφή του στη χώρα καταγωγής του. Αυτός ο ισχυρισμός, που αργότερα απορρίφθηκε κατηγορηματικά από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναγνωρίστηκε ως ασυμβίβαστος με τις βασικές αρχές της προστασίας των προσφύγων, καθώς η απαίτηση απόκρυψης ουσιαστικά απαιτεί την καταστολή μιας θεμελιώδους πτυχής της ταυτότητας του ατόμου. Ωστόσο, παρά τις επίσημες απαγορεύσεις, ο ισχυρισμός της διακριτικής ευχέρειας δεν έχει εκλείψει εντελώς: σε ορισμένα πλαίσια, επανεμφανίζεται σε πιο διακριτικές μορφές-για παράδειγμα όταν οι αρχές ελαχιστοποιούν τους περιορισμούς στην αυτοέκφραση ή υποθέτουν ότι ένα άτομο θα μπορούσε να ζήσει “ήσυχα” χωρίς να προσελκύει την προσοχή των άλλων.

Μια παρόμοια δυναμική παρατηρείται στην **αξιολόγηση της αξιοπιστίας**: από τη στιγμή που ο σεξουαλικός προσανατολισμός και η ταυτότητα φύλου αναγνωρίστηκαν ως νόμιμοι λόγοι προστασίας, το επίκεντρο της λήψης αποφάσεων μετατοπίστηκε όλο και περισσότερο προς τον προσδιορισμό του κατά πόσο το άτομο που αιτείται άσυλο είναι “πραγματικά” ΛΟΑΤΚΙ+ άτομο. Οι παλαιότερες πρακτικές βασίζονταν συχνά σε **εξαιρετικά σεξουαλικοποιημένες αναπαραστάσεις και ρητές ερωτήσεις**, προσεγγίσεις που έκτοτε έχουν περιοριστεί μέσω της νομολογίας και των διεθνών κατευθυντήριων γραμμών. Ωστόσο, η υποκείμενη πρόκληση παραμένει: πώς μπορούν οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων να αξιολογήσουν την αξιοπιστία χωρίς να καταφεύγουν σε στερεότυπα ή σε πολιτισμικά συγκεκριμένες προσδοκίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να βιώνονται και να περιγράφονται οι ταυτότητες ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων;

Το **μοντέλο DSSH** αναπτύχθηκε ως απάντηση σε αυτό το δίλημμα, προτείνοντας έναν δομημένο αλλά λιγότερο παρεμβατικό τρόπο διεξαγωγής συνεντεύξεων. **Εστιάζοντας στις εμπειρίες της διαφορετικότητας, του στιγματισμού, της ντροπής και της βλάβης, επεδίωξε να απομακρυνθεί από ρητές σεξουαλικές λεπτομέρειες και, αντ' αυτού, να διερευνήσει ευρύτερες εμπειρίες ζωής εντός ετεροκανονιστικών και τρανσφοβικών περιβαλλόντων.** Το μοντέλο έχει αναγνωριστεί από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, έχει προταθεί από τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο και έχει υιοθετηθεί ή αναφερθεί σε διάφορα εθνικά πλαίσια ως μια πιο ανθρώπινη προσέγγιση των αιτήσεων ασύλου που βασίζονται στον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου.

Ωστόσο, η κριτική ακαδημαϊκή έρευνα έχει επισημάνει ότι **ακόμη και αυτό το μοντέλο μπορεί να δημιουργήσει νέες μορφές τυποποίησης**. Η αφήγηση, που προϋποθέτει, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό σε δυτικές αντιλήψεις για την ανάπτυξη της σεξουαλικής ταυτότητας, αντανακλώντας συχνά εμπειρίες που ιστορικά συνδέονται με τους ομοφυλόφιλους άνδρες. Ενώ τα συναισθήματα του στιγματισμού ή της ντροπής μπορεί πράγματι να αποτελούν μέρος των εμπειριών πολλών αιτούντων άσυλο, δεν είναι καθολικά ούτε απαραίτητα θεμελιώδη για την αυτοαντίληψη κάθε ατόμου. Όταν τέτοια στοιχεία αντιμετωπίζονται όχι ως πιθανοί δείκτες αλλά ως σιωπηρές απαιτήσεις, το μοντέλο κινδυνεύει να μετατραπεί από ένα ευέλικτο εργαλείο σε ένα κανονιστικό πρότυπο. Οι αιτούντες άσυλο των οποίων η πορεία της ζωής δεν ακολουθεί αυτό το συναισθηματικό σενάριο — λόγω πολιτισμικών, κοινωνικών ή προσωπικών διαφορών — ενδέχεται να δυσκολευτούν περισσότερο να θεωρηθούν αξιόπιστοι.

Σε αυτό το πλαίσιο, **τόσο οι κατευθυντήριες γραμμές της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) όσο και το μοντέλο DSSH αποκαλύπτουν ένα σημαντικό παράδοξο:**

σχεδιάστηκαν για να προστατεύσουν τους αιτούντες άσυλο από εξευτελιστικές και στερεοτυπικές πρακτικές και έχουν αναμφίβολα συμβάλει στην αναβάθμιση των προτύπων στο πλαίσιο των διαδικασιών ασύλου. Ταυτόχρονα όμως, όταν εφαρμόζονται με αυστηρότητα, ενδέχεται να ενισχύσουν ακούσια νέες κανονιστικές προσδοκίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να εκφράζονται οι ΛΟΑΤΚΙ+ ταυτότητες. **Η συνέχιση των προκλήσεων που σχετίζονται με την αξιοπιστία υποδηλώνει ότι τα διαδικαστικά εργαλεία από μόνα τους δεν μπορούν να εξαλείψουν πλήρως τις συστημικές προκαταλήψεις που είναι ενσωματωμένες στα διοικητικά συστήματα.**

Για τις Τοπικές Ομάδες Εργασίας, η ενασχόληση με αυτά τα ζητήματα είναι απαραίτητη όχι για να αμφισβητηθεί η νομιμότητα των υφιστάμενων πλαισίων, αλλά για να αναγνωριστούν τα όρια τους. Αν και η λήψη αποφάσεων σχετικά με τη χορήγηση ασύλου αποτελεί κατά κύριο λόγο εθνική αρμοδιότητα, οι τοπικοί φορείς λειτουργούν στο πλαίσιο συστημάτων υποδοχής και ένταξης που αλληλεπιδρούν στενά με αυτές τις διαδικασίες. Η συνειδητοποίηση των διαρθρωτικών πιέσεων που διαμορφώνουν την αξιολόγηση της αξιοπιστίας, της βαθιά χαραγμένης θεωρίας της διακριτικής ευχέρειας και των πιθανών περιορισμών μοντέλων όπως το DSSH μπορεί να αποτελέσουν γνώμονα για μια στρατηγική μετριασμού κινδύνων. Μια τέτοια στρατηγική μπορεί να περιλαμβάνει υποστήριξη με γνώμονα το τραύμα, προσεκτική προετοιμασία για την συνέντευξη ασύλου, επαγγελματική κατάρτιση και δημιουργία ασφαλών χώρων όπου τα άτομα μπορούν να εκφράσουν τις εμπειρίες τους χωρίς φόβο επίκρισης. Η κατανόηση αυτών των δυναμικών συμβάλει στο να διασφαλιστεί ότι τα Ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα δεν τηρούνται μόνο τυπικά, αλλά μεταφράζονται ουσιαστικά σε πρακτικές που αναγνωρίζουν την πολυπλοκότητα και την ποικιλομορφία της ζωής των ΛΟΑΤΚΙ+ αιτούντων άσυλο.

Καλές πρακτικές που μπορούν να μεταφερθούν σε τοπικό επίπεδο

Το παρόν κεφάλαιο χρησιμεύει ως αφετηρία για τη συνεχή μάθηση και ανταλλαγή γνώσεων μεταξύ των χωρών-εταίρων και παρουσιάζει **παραδείγματα πρωτοβουλιών που μπορούν να εμπνεύσουν τις τοπικές αρχές και τους ενδιαφερόμενους φορείς που εργάζονται για την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ**. Ο στόχος δεν είναι να προταθούν σταθερά μοντέλα, αλλά να παρασχεθούν πρακτικές οδηγίες που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τις Τοπικές Ομάδες Εργασίας στην εκπόνηση τοπικών σχεδίων δράσης και στον σχεδιασμό μέτρων προσαρμοσμένων στις τοπικές συνθήκες. Οι Ομάδες Εργασίας ενθαρρύνονται να αξιοποιήσουν τα παραδείγματα που παρουσιάζονται εδώ, εντοπίζοντας και ενισχύοντας τις υπάρχουσες πρωτοβουλίες στην περιοχή τους, ενώ παράλληλα καταγράφουν νέες πρακτικές που ενδέχεται να προκύψουν στο πλαίσιο του έργου.

Για τους σκοπούς αυτής της εργαλειοθήκης, μια *καλή πρακτική* μπορεί να αναφέρεται σε διαφορετικούς τύπους πρωτοβουλιών: ένα έργο, μια υπηρεσία ή μια πολιτική που έχει ήδη υλοποιηθεί, ένα πιλοτικό ή τοπικό πείραμα, ένα άτυπο πρωτόκολλο που έχει αναπτυχθεί από ιδρύματα ή οργανισμούς, ή μια καθιερωμένη συνεργασία μεταξύ δημόσιων αρχών και φορέων της κοινωνίας των πολιτών.

3.1 Κύπρος

Όνομα της πρωτοβουλίας / καλής πρακτικής	HelpRefugeesWork (HRW) (online πλατφόρμα)
Τύπος παρέμβασης	Το HRW είναι μια πρωτοβουλία του Γραφείου της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) στην Κύπρο, σε συνεργασία με το Συμβούλιο Προσφύγων Κύπρου (CyRC) ¹⁴ , και υλοποιείται σε ολόκληρη την Κύπρο (σε εθνικό επίπεδο) ¹⁵ . Το πρόγραμμα HRW παρέχει υποστήριξη ειδικά για θέματα απασχόλησης και απευθύνεται σε άτομα στα οποία έχει χορηγηθεί διεθνής προστασία (IP) ¹⁶ - αναφερόμενη είτε στο καθεστώς του πρόσφυγα είτε στην επικουρική προστασία (σημείωση: μεταξύ των ατόμων που επωφελούνται από το πρόγραμμα, υπάρχουν πολλά άτομα που αυτοπροσδιορίζονται ως μέλη της κοινότητας LGBTQIA+).

¹⁴ HelpRefugeesWork (2025) *About HelpRefugeesWork*. Available at: <https://www.helprefugeeswork.org/en/about> [Accessed 2 March 2026]

¹⁵ Ibid

¹⁶ HelpRefugeesWork (2025) *Candidates*. : <https://www.helprefugeeswork.org/en/content/candidates> [Πρόσβαση στις 2 Μαρτίου 2026]

<p>Στόχοι</p>	<p>Το HRW είναι μια διαδικτυακή πλατφόρμα που στοχεύει στην υποστήριξη της ένταξης των προσφύγων στην αγορά εργασίας της Κύπρου, συνδέοντας κατόχους διεθνούς προστασίας που αναζητούν εργασία με εργοδότες, ιδρύματα που διοργανώνουν προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK), καθώς και άτομα και οργανισμούς που έχουν δεσμευτεί στην προώθηση της κοινωνικής συμμετοχής, της ένταξης και της πολυμορφίας¹⁷.</p> <p>Ως εταίρος υλοποίησης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Κύπρο, το προσωπικό του CyRC παρέχει πρακτική υποστήριξη και καθοδήγηση στους κατόχους διεθνούς προστασίας, τους εργοδότες και τους παρόχους κατάρτισης - από τη βοήθεια για την εγγραφή στην πλατφόρμα έως την εξασφάλιση επιτυχημένων αντιστοιχίσεων¹⁸. Η ομάδα διευκολύνει επίσης στοχευμένες αντιστοιχίσεις (συνδέοντας τους «σωστούς» ανθρώπους με τις «σωστές» ευκαιρίες), ενεργώντας ως διαμεσολαβητές για την απλοποίηση της διαδικασίας.</p> <p>Οι υπηρεσίες της HRW παρέχονται δωρεάν.</p>
<p>Διάρκεια και κατάσταση υλοποίησης</p>	<p>Σε εξέλιξη</p> <p>Από την έναρξη της το 2018 ως και σήμερα, η HRW αποτελεί ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα στήριξης που διαδραματίζει βασικό ρόλο στη διευκόλυνση των αντιστοιχίσεων θέσεων εργασίας και κατάρτισης σε ολόκληρη τη χώρα¹⁹.</p>
<p>Επίπεδο δυνατότητας αναπαραγωγής</p>	<p>Μεσαία έως υψηλή δυνατότητα αναπαραγωγής</p> <p>Το πρόγραμμα HRW παρουσιάζει ισχυρή δυναμική προσαρμοστικότητας και μεταβιβασιμότητας για την υποστήριξη των μεταναστών ΛΟΑΤΚΙ+ τόσο γενικά όσο και στα διαφορετικά νομικά και κοινωνικά πλαίσια στις χώρες-εταίρους. Το βασικό του μοντέλο – η σύνδεση των δικαιούχων διεθνούς προστασίας με εργοδότες, παρόχους κατάρτισης και ευκαιρίες καθοδήγησης – βασίζεται σε πρακτική, εστιασμένη στις ανάγκες υποστήριξης, αντί στις δομές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις ιδιαιτερότητες</p>

¹⁷ HelpRefugeesWork (n 1)

¹⁸ HelpRefugeesWork (2025) How to Support. Available at: <https://www.helprefugeeswork.org/en/how-to-support> [Accessed 2 March 2026]

¹⁹ HelpRefugeesWork (n 3)

κάθε χώρας, γεγονός που το καθιστά ευέλικτο ως προς την προσαρμογή.

Η έμφαση που δίνει η HRW στην ένταξη και τη διαφορετικότητα αποτελεί βασικό πλεονέκτημα για την προσαρμογή του προγράμματος. Το πρόγραμμα υποστηρίζει ήδη άτομα από την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+. Αυτό υποδηλώνει ότι οι διαδικασίες, οι δράσεις προσέγγισης και οι μηχανισμοί υποστήριξης μπορούν να προσαρμοστούν ώστε να ανταποκρίνονται στις συγκεκριμένες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν συχνά οι μετανάστες/πρόσφυγες της κοινότητας ΛΟΑΤΚΙ+, όπως η διάκριση, ο κοινωνικός αποκλεισμός ή η περιορισμένη πρόσβαση σε δίκτυα ασφάλειας. Η εξατομικευμένη καθοδήγηση, η ευαισθητοποίηση των εργοδοτών και οι στοχευμένες στρατηγικές αντιστοίχισης θα μπορούσαν να ενισχύσουν περαιτέρω την ένταξη αυτής της ομάδας. Η προσέγγιση που βασίζεται στην πλατφόρμα – η οποία προσφέρει εγγραφή, αντιστοίχιση και καθοδήγηση παρακολούθησης – μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικά νομικά και διοικητικά πλαίσια. Ενώ οι διαδικασίες πιστοποίησης, αδειοδότησης ή τεκμηρίωσης της διαφέρουν μεταξύ των χωρών, η μέθοδος της HRW για πρακτική καθοδήγηση, υπεράσπιση και διαμεσολάβηση παραμένει ευρέως εφαρμόσιμη. Για παράδειγμα, το προσωπικό του CyRc (που εργάζεται στην πλατφόρμα της HRW) βοηθά επί του παρόντος τους συμμετέχοντες να πλοηγηθούν στις απαιτήσεις αναγνώρισης προσόντων και απασχόλησης. Στις χώρες-εταίρους με παρόμοια εμπόδια, το πρόγραμμα θα μπορούσε να παρέχει τοπικά σχετική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών μετάφρασης, νομικής καθοδήγησης και διασυνδέσεων με κοινοτικά δίκτυα υποστήριξης.

Η επιτυχής μεταφορά απαιτεί προσοχή στο κοινωνικό-νομικό πλαίσιο κάθε χώρας. Οι διαφορές στην εργατική νομοθεσία, την κοινωνική προστασία, τη νομοθεσία κατά των διακρίσεων και την αναγνώριση των δικαιωμάτων των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων ενδέχεται να επηρεάσουν την εφαρμογή. Οι χώρες-εταίροι με ισχυρότερες προστασίες ενδέχεται να χρειάζονται λιγότερες διαρθρωτικές προσαρμογές, ενώ εκείνες με περιορισμένη νομική αναγνώριση ή υψηλότερο κοινωνικό στίγμα ενδέχεται να απαιτούν πρόσθετα μέτρα, όπως ασφαλείς διαύλους πρόσληψης, εγγυήσεις εμπιστευτικότητας και στοχευμένη ευαισθητοποίηση των εργοδοτών.

	<p>Συμπερασματικά, οι αρχές της HRW για πρακτική υποστήριξη, συμπεριληπτικότητα και ενεργή διευκόλυνση καθιστούν το μοντέλο ευρέως προσαρμόσιμο. Με την κατάλληλη προσαρμογή στο νομικό πλαίσιο, τις πολιτισμικές νόρμες και τις ανάγκες των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών/προσφύγων, το μοντέλο μπορεί να μεταφερθεί με επιτυχία και να προσαρμοστεί ώστε να προωθήσει την ισότιμη πρόσβαση σε ευκαιρίες απασχόλησης και κατάρτισης σε διάφορες χώρες-εταίρους.</p>
--	---

3.2 Γερμανία

<p>Όνομασία της πρωτοβουλίας / καλής πρακτικής</p>	<p>Queer Safety – Μια σειρά εργαστηρίων και διαλέξεων (Ασφάλεια των κουίρ: δημιουργία χώρων, καταπολέμηση του μίσους)</p> <p>Good Practices 2025. (2025.) https://www.rainbowcities.com/wp-content/uploads/2025/10/Good-Practices-2025_final.pdf#page=55&zoom=100,44,78 (Πηγή: Rainbow Cities – Good Practices 2025, σελίδα 57)</p>
<p>Τύπος παρέμβασης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση ικανοτήτων • Υποστήριξη από ομότιμους και δραστηριότητες βασισμένες στην κοινότητα • Υπεράσπιση και ευαισθητοποίηση • Προστασία και πρόληψη • Πολύ-υπηρεσιακή συνεργασία • Νομική υποστήριξη <p>Η πρακτική λειτουργεί ως μια δομημένη σειρά εργαστηρίων σε επίπεδο δήμου (μία συνεδρία ανά μήνα), φέρνοντας σε επαφή ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα και συμμάχους με την κοινωνία των πολιτών, καθώς και με την τοπική αστυνομία και τις δημοτικές διοικητικές αρχές.</p> <p>Τα εργαστήρια επικεντρώνονται σε πρακτικά εργαλεία ενδυνάμωσης, διαλόγους εντός της κοινότητας και θεσμική συνεργασία, προσφέροντας τακτικούς και εύκολα προσβάσιμους χώρους όπου ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα και οι σύμμαχοι τους μπορούν να αναπτύξουν από κοινού στρατηγικές κατά του μίσους και των διακρίσεων.</p>

<p>Στόχοι</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παροχή και δημιουργία ασφαλέστερων χώρων για ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα σε διαφορετικά κοινωνικά περιβάλλοντα, όπως ο αθλητισμός, η εκπαίδευση, η νυχτερινή ζωή, η εκκλησία και η οικογένεια. • Παροχή δομημένων πλατφορμών σε άτομα που επηρεάζονται, ώστε να εκφράζουν τις εμπειρίες και τις ανάγκες τους. • Συν-διαμόρφωση τοπικών στρατηγικών για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ομοφοβικής και κουηροφοβικής βίας. • Παροχή και ενίσχυση της γνώσης των επηρεαζόμενων ατόμων σχετικά με τις διαδικασίες καταγγελίας και τις νομικές οδούς (ποινικές διώξεις). • Ενδυνάμωση της κοινότητας μέσω πρακτικών στρατηγικών ασφάλειας στην καθημερινότητα. • Ενίσχυση του διαλόγου, της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας μεταξύ της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, της αστυνομίας και της δημοτικής διοίκησης. • Υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης και των διαδρομών σταθεροποίησης για εξόριστα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα.
<p>Διάρκεια και κατάσταση υλοποίησης</p>	<p>Έναρξη: Μάιος 2025 Λήξη: Νοέμβριος 2025</p> <p>Είδος: Δημοτική πρωτοβουλία σειράς εργαστηρίων (όχι πιλοτική)</p> <p>Το «Queere Sicherheit» ξεκίνησε επίσημα από τον Δήμο Braunschweig τον Μάιο του 2025. Η υλοποίησή του ήταν δομημένη, με δωρεάν μηνιαία εργαστήρια που πραγματοποιήθηκαν έως τον Νοέμβριο του 2025. Κάθε μήνας ήταν αφιερωμένος σε ένα συγκεκριμένο κοινωνικό περιβάλλον, όπως ο αθλητισμός, η εκπαίδευση, η νυχτερινή ζωή, η εκκλησία και η οικογένεια. Υλοποιήθηκε σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών, την αστυνομία και δημοτικούς φορείς.</p> <p>Η πρωτοβουλία αποτέλεσε ένα σαφώς καθορισμένο δημοτικό πρόγραμμα, υποστηριζόμενο από τον δήμο και το τοπικό γραφείο ΛΟΑΤΚΙ+. Αυτή η διατομεακή συνεργασία υποδεικνύει ισχυρή δυνατότητα συνέχισης ή αναπαραγωγής, υποδηλώνοντας μέσο-έως μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα πέρα από τον αρχικό κύκλο του προγράμματος.</p>

<p>Βαθμός δυνατότητας αναπαραγωγής</p>	<p>Μέτριος έως υψηλός βαθμός δυνατότητας αναπαραγωγής, ανάλογα με το τοπικό πλαίσιο.</p> <p>Το μοντέλο μπορεί να μεταφερθεί σε άλλους δήμους ή τοπικούς οργανισμούς, υπό την προϋπόθεση ότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • υπάρχει ένα ελάχιστο οικοσύστημα σχετικών φορέων, που περιλαμβάνει εξειδικευμένες ΜΚΟ, δήμους, οργανώσεις προσφύγων και εταίρους της κοινωνίας των πολιτών • οι δήμοι μπορούν να διαθέσουν ή να επαναχρησιμοποιήσουν έναν φυσικό χώρο • έχουν καθιερωθεί επίσημες συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ δημόσιων αρχών και κοινωνίας των πολιτών • υπάρχει τουλάχιστον μία ή περισσότερες οργανώσεις υπεράσπισης ΛΟΑΤΚΙ+ ως τοπικοί εταίροι • η αστυνομία ή εκπρόσωποι των δημόσιων αρχών είναι πρόθυμοι να συμμετάσχουν σε διάλογο • υπάρχει βασική ικανότητα συντονισμού/διευκόλυνσης • μπορούν να εξασφαλιστούν προσβάσιμοι χώροι <p>Η προσέγγιση απαιτεί περιορισμένους πόρους σε σύγκριση με μόνιμες δομές παροχής υπηρεσιών. Δεν απαιτεί εξειδικευμένες υποδομές ή υψηλές οικονομικές επενδύσεις.</p> <p>Η προσέγγιση είναι ιδιαίτερα προσαρμόσιμη και επεκτάσιμη. Οι πόλεις μπορούν να την αναπαράγουν ως μια πιλοτική σειρά 3–4 εργαστηρίων ή ακόμη και να την ενσωματώσουν στο πρόγραμμα Pride της πόλης.</p> <p>Η πρακτική αυτή είναι ιδιαίτερα κατάλληλη για αστικά περιβάλλοντα που επιδιώκουν να δημιουργήσουν μια ορατή και συντονισμένη υποδομή υποστήριξης για ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες και πρόσφυγες, συνδυάζοντας προστασία, ένταξη και ενδυνάμωση της κοινότητας.</p> <p>Επιπλέον, είναι κατάλληλη για δήμους που επιδιώκουν να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη της κοινότητας και την τοπική πρόληψη μέσω ενδυνάμωσης και συνεργασίας, αναπτύσσοντας πρακτικές στρατηγικές ασφάλειας στην καθημερινότητα.</p>
---	---

3.3 Ελλάδα

Ονομασία της πρωτοβουλίας / καλής πρακτικής	ACCMR – Κέντρο Συντονισμού για Θέματα Μεταναστών και Προσφύγων Αθήνας
Τύπος παρέμβασης	<p>Τρεις ομάδες εργασίας που διευκολύνονται από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και από κοινότητες μεταναστών και προσφύγων στην Ελλάδα παρέχουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συμβουλευτική Εργασίας • Εκπαίδευση • Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και της συμμετοχής στην κοινότητα <p>Το ACCMR λειτουργεί ως πλατφόρμα συντονισμού, φέρνοντας σε επαφή δημοτικές υπηρεσίες, ΜΚΟ, κοινότητες μεταναστών και προσφύγων, καθώς και διεθνείς οργανισμούς, με στόχο τη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών και των αποτελεσμάτων ένταξης για μετανάστες και πρόσφυγες.</p> <p>Κάθε ομάδα εργασίας πραγματοποιεί τις δικές της εξειδικευμένες συναντήσεις, επιτρέποντας στοχευμένη συζήτηση και θεματικό συντονισμό μεταξύ των σχετικών φορέων. Κατά τη διάρκεια αυτών των συναντήσεων, οι ανάγκες εντοπίζονται και χαρτογραφούνται συστηματικά, σύμφωνα με τη θεματική εστίαση και τις προτεραιότητες κάθε ομάδας εργασίας</p>
Στόχοι	<ul style="list-style-type: none"> • Διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ του Δήμου Αθηναίων, της κοινωνίας των πολιτών, των διεθνών οργανισμών και της κεντρικής κυβέρνησης, καθώς και ενίσχυση αποτελεσματικών πολιτικών ένταξης. Οι συναντήσεις φέρνουν σε επαφή δημοτικές αρχές, κοινότητες μεταναστών και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, προωθώντας τον συμπεριληπτικό διάλογο και τη συμμετοχική λήψη αποφάσεων. Παράλληλα, πραγματοποιείται συστηματική χαρτογράφηση υπηρεσιών και αναγκών, ενώ το ACCMR υποστηρίζει κοινωνικές εκδηλώσεις που διοργανώνονται από οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, καθώς και από κοινότητες μεταναστών και προσφύγων. • Υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης και των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.

<p>Διάρκεια και κατάσταση υλοποίησης</p>	<p>Κατάσταση: Σε εξέλιξη Έναρξη: 2017 Είδος: Θεσμοθετημένος δημοτικός μηχανισμός συντονισμού</p>
<p>Βαθμός δυνατότητας αναπαραγωγής</p>	<p>Χαμηλός έως υψηλός βαθμός δυνατότητας αναπαραγωγής, ανάλογα με το πλαίσιο τοπικής διακυβέρνησης και το οικοσύστημα των εμπλεκόμενων φορέων.</p> <p>Το μοντέλο ACCMR μπορεί να μεταφερθεί σε άλλους δήμους, υπό την προϋπόθεση ότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Υπάρχει πολιτική δέσμευση από τις τοπικές αρχές για την υποστήριξη δομημένων μηχανισμών συντονισμού. • Υπάρχει ένα βασικό οικοσύστημα ΜΚΟ, οργανώσεων με επικεφαλής μετανάστες και παρόχων υπηρεσιών. • Διασφαλίζεται η ύπαρξη επίσημου προσωπικού συντονισμού και σαφών διαύλων επικοινωνίας • Παρόλο που το μοντέλο απαιτεί θεσμική υποστήριξη και διοικητική ικανότητα, είναι προσαρμόσιμο και μπορεί να επεκταθεί.

3.4 Ιταλία

<p>Ονομασία της πρωτοβουλίας / καλής πρακτικής</p>	<p>CIDAS – Ειδική Υποδοχή για ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα εντός του ΑΟΕ της Μπολόνια²⁰</p>
<p>Τύπος παρέμβασης</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Στέγαση και ασφαλής διαμονή για ΛΟΑΤΚΙ+ αιτούντες άσυλο και δικαιούχους διεθνούς προστασίας· νομική, υγειονομική και ψυχολογική υποστήριξη. • Υποστήριξη από ομότιμους (παρουσία ομότιμου συμβούλου και ομάδων αυτοβοήθειας/αλληλοϋποστήριξης). • Ενίσχυση ικανοτήτων και εκπαίδευση προσωπικού. • Κοινωνική ένταξη και ένταξη στην αγορά εργασίας. • Εξατομικευμένη διαχείριση περιστατικών μέσω του ΠΠΑΙ (Εξατομικευμένο Σχέδιο Υποδοχής και Ένταξης).

²⁰ [CIDAS-società e diritti](#)

	<p>Η πρακτική αυτή φέρνει σε επαφή δημοτικές υπηρεσίες και εξειδικευμένες ΜΚΟ σε έναν κοινό φυσικό χώρο, προκειμένου να παρέχεται συντονισμένη υποστήριξη ειδικά σε τρανς άτομα που αντιμετωπίζουν πολλαπλές μορφές ευαλωτότητας, συμπεριλαμβανομένων μεταναστών και προσφύγων.</p>
<p>Στόχοι</p>	<p>Παροχή μιας ασφαλούς, χωρίς διακρίσεις και ενδυναμωτικού διαύλου υποδοχής για ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες και πρόσφυγες, με ιδιαίτερη έμφαση στα τρανς άτομα και σε άτομα που εκτίθενται σε διασταυρούμενες μορφές περιθωριοποίησης (π.χ. αστεγία, σεξεργασία, εμπορία ανθρώπων, υγειονομική ευαλωτότητα).</p> <p>Πιο συγκεκριμένα, το μοντέλο στοχεύει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Στην εξασφάλιση ασφαλών συνθηκών στέγασης μέσω ειδικά διαμορφωμένων θέσεων υποδοχής (43 εντός του SAI της Μπολόνιας). • Στη διασφάλιση πρόσβασης σε εξειδικευμένες υπηρεσίες υγείας, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής και ψυχολογικής υποστήριξης, καθώς και διαδικασιών φύλο-επιβεβαιωτικής μετάβασης. • Στην παροχή νομικής υποστήριξης σε διαδικασίες ασύλου και αστικής κατάστασης. • Στην προώθηση της ένταξης στην αγορά εργασίας και της στεγαστικής αυτονομίας, όπως αποδεικνύεται από τον υψηλό αριθμό ωφελούμενων που αποχωρούν με σταθερές συμβάσεις εργασίας και ανεξάρτητη στέγαση. • Στην ενίσχυση της ατομικής αυτενέργειας μέσω της συν-διαμόρφωσης ενός Εξατομικευμένου Σχεδίου Υποδοχής και Ένταξης (PPAI), επιτρέποντας στους ωφελούμενους να συμμετέχουν ενεργά στον καθορισμό και την παρακολούθηση των στόχων τους. • Στην ανάπτυξη συμπεριληπτικών επαγγελματικών πρακτικών μέσω συνεχούς εκπαίδευσης του προσωπικού και συνεργασίας με εξειδικευμένες ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεις.
<p>Διάρκεια και κατάσταση υλοποίησης</p>	<p>Κατάσταση: Σε εξέλιξη</p> <p>Έναρξη: 2018</p> <p>Είδος: Θεσμοθετημένη τοπική πρωτοβουλία ενταγμένη στο δημόσιο σύστημα υποδοχής (SAI – Sistema di Accoglienza e Integrazione), που υλοποιείται από κοινωνικό συνεταιρισμό του τρίτου τομέα (CIDAS) σε επίσημη συνεργασία με τον Δήμο της Μπολόνιας και εξειδικευμένες ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεις.</p>

	<p>Η εξειδικευμένη διαδρομή υποδοχής για ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα λειτουργεί από το 2018 στο πλαίσιο του SAI στη Μπολόνια. Το προηγούμενο πιλοτικό έργο Casa Caterina αποτέλεσε την πρώτη πειραματική φάση, η οποία οδήγησε στην ανάπτυξη Κατευθυντήριων Γραμμών για τη δημιουργία δομών υποδοχής για τρανς* αιτούντες άσυλο και δικαιούχους προστασίας, στο πλαίσιο του έργου «Rise the Difference».</p>
<p>Βαθμός δυνατότητας αναπαραγωγής</p>	<p>Υψηλό δυναμικό αναπαραγωγής, ιδιαίτερα σε πλαίσια όπου οι τοπικές αρχές είναι πρόθυμες να συνεργαστούν με εξειδικευμένες οργανώσεις του τρίτου τομέα. Βασικοί παράγοντες διευκόλυνσης περιλαμβάνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Την ύπαρξη ισχυρής συνεργασίας με ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεις (π.χ. MIT), διασφαλίζοντας εξειδικευμένη τεχνογνωσία σε ζητήματα υγείας, νομικής υποστήριξης και υποστήριξης από ομότιμους. • Έναν δομημένο μηχανισμό διακυβέρνησης (π.χ. ομάδα καθοδήγησης για την προ-αξιολόγηση εισαγωγών), για τη διαχείριση της συγκατοίκησης και την αξιολόγηση της ευαλωτότητας. • Επένδυση στη συνεχή εκπαίδευση του προσωπικού, ώστε να διασφαλίζονται μη επικριτικές και επαγγελματικά επαρκείς πρακτικές. • Τη χρήση ενός εξατομικευμένου εργαλείου σχεδιασμού (PPAI), το οποίο μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικά διοικητικά πλαίσια.

3.5 Πολωνία

<p>Ονομασία της πρωτοβουλίας / καλής πρακτικής</p>	<p>“Razem w Polsce – Integracja bez Granic” (Μαζί στην Πολωνία – Ένταξη χωρίς Σύνορα)</p> <p>https://www.lambdawarszawa.org/newsy-i-inicjatywy/bezplatna-pomoc-psychologiczna</p>
<p>Τύπος παρέμβασης</p>	<p>Ο κύριος στόχος του έργου είναι η παροχή ψυχολογικής και νομικής υποστήριξης σε ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες για την προσαρμογή τους στο νέο περιβάλλον, η πρόληψη του αποκλεισμού και των διακρίσεων, καθώς και η ενίσχυση της ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων και γνώσεων σχετικά με τα δικαιώματά τους ως μετανάστες και εργαζόμενοι.</p> <p>Το έργο ευθυγραμμίζεται σε μεγάλο βαθμό με τους στόχους του έργου @nclusion.</p>

Στόχοι	Σε εξέλιξη (από το 2025).
Διάρκεια και κατάσταση υλοποίησης	<p>Οι δήμοι που συμμετέχουν στο έργο @nclusion μπορούν να αναπαράγουν τις πρακτικές και τις δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο του έργου σε τοπικό επίπεδο.</p> <p>Το μοντέλο μπορεί να μεταφερθεί στους δήμους, υπό την προϋπόθεση ότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο δήμος διαθέτει χώρο για συμβουλευτικές υπηρεσίες και εκπαιδεύσεις, προσβάσιμο σε ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες • Ο δήμος ορίζει ειδικούς υπεύθυνους για τον συντονισμό του προγράμματος υποστήριξης και την απασχόληση ψυχολόγων (ENG, PL, UA, RU), νομικών συμβούλων, μεταφραστών και ειδικών επικοινωνίας.

3.6 Ισπανία

Όνομα της πρωτοβουλίας / καλής πρακτικής	Μοντέλο τοπικής πολυθεματικής διακυβέρνησης και ενδυνάμωσης ικανοτήτων για τη συμπερίληψη ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών (Alzira)
Τύπος παρέμβασης	<ul style="list-style-type: none"> • Συντονισμός συνεργασίας πολλών φορέων • Ενδυνάμωση ικανοτήτων • Ανάπτυξη τοπικής πολιτικής • Ευαισθητοποίηση • Παρέμβαση με επίκεντρο την προστασία ευάλωτων ομάδων <p>Η πρακτική αυτή λειτουργεί ως ένα δομημένο μοντέλο δημοτικής διακυβέρνησης, το οποίο ενισχύει τις θεσμικές ικανότητες και τη διατομεακή συνεργασία, με σκοπό την ενσωμάτωση της συμπερίληψης των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών στις τοπικές πολιτικές, τις υπηρεσίες και τις κοινοτικές πρωτοβουλίες.</p> <p>Βασίζεται στην εδραίωση ενός συμμετοχικού τοπικού οργάνου (Mesa de la Convivencia – Τραπέζι Συνύπαρξης), στην ενδυνάμωση των θεσμικών διαδρομών κατάρτισης και στη συντονισμένη συνεργασία μεταξύ των</p>

	<p>δημοτικών τμημάτων, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και των περιφερειακών δημόσιων υπηρεσιών.</p>
<p>Στόχοι</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ενίσχυση των θεσμικών ικανοτήτων του προσωπικού του Δήμου που σχετίζεται με τη μετανάστευση (κοινωνικές υπηρεσίες, μονάδες ισότητας, τοπική αστυνομία) σε θέματα διαφορετικότητας, ταυτότητας φύλου και ευαλωτότητας • Μείωση των δομικών και διαδικαστικών εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες κατά την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες. • Ενσωμάτωση της ΛΟΑΤΚΙ+ και διατομεακής οπτικής στον τοπικό στρατηγικό σχεδιασμό, συμπεριλαμβανομένου του Δημοτικού Σχεδίου Ισότητας και του υπό εξέλιξη Δημοτικού Σχεδίου ΛΟΑΤΚΙ+. • Θεσμοθέτηση μόνιμων μηχανισμών συνεργασίας μεταξύ του δήμου και εξειδικευμένων ΜΚΟ. • Προώθηση συμπεριληπτικών κοινοτικών περιβαλλόντων μέσω συντονισμένων δημόσιων πρωτοβουλιών (π.χ. Εβδομάδα Μετανάστευσης, Εβδομάδα ΛΟΑΤΚΙ+). • Ανάπτυξη τοπικού σχεδιασμού βασισμένου σε τεκμηριωμένα στοιχεία, μέσω συμμετοχικών ερωτηματολογίων και διαδικασιών αξιολόγησης αναγκών.
<p>Διάρκεια και κατάσταση υλοποίησης</p>	<p>Κατάσταση: Σε εξέλιξη και σταδιακά εδραιωμένη.</p> <p>Είδος: Θεσμοθετημένο μοντέλο δημοτικής διακυβέρνησης (όχι πιλοτική πρωτοβουλία).</p> <p>Το μοντέλο βασίζεται σε έναν ήδη υπάρχοντα συμμετοχικό φορέα (Mesa de la Convivencia), ο οποίος έχει εντάξει σταδιακά την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών στο πεδίο δράσης του, ανταποκρινόμενος στις εξελισσόμενες τοπικές ανάγκες.</p> <p>Βασικά στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Δομημένες δράσεις κατάρτισης που απευθύνονται σε προσωπικό δήμων, την τοπική αστυνομία, ΜΚΟ και ΛΟΑΤΚΙ+ συλλόγους. • Ενεργή συνεργασία με εξειδικευμένους οργανισμούς όπως ο Ερυθρός Σταυρός, η οργάνωση CEPAIM και ο τοπικός ΛΟΑΤΚΙ+ σύλλογος Gailles. • Συντονισμός με δημόσια προγράμματα περιφερειακού επιπέδου, όπως τα PANGEA και ORIENTA (Generalitat Valenciana). • Συμμετοχικές διαδικασίες διάγνωσης που υποστηρίζουν την ανάπτυξη τοπικών εργαλείων πολιτικής για την ισότητα και τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα.

<p>Βαθμός δυνατότητας αναπαραγωγής</p>	<p>Υψηλός, υπό την προϋπόθεση ύπαρξης πολιτικής βούλησης και μιας στοιχειώδους ικανότητας συντονισμού.</p> <p>Το μοντέλο μπορεί να μεταφερθεί σε άλλους δήμους, εφόσον διασφαλιστούν τα εξής:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συγκρότηση ή ενεργοποίηση ενός τοπικού συμμετοχικού ή συμβουλευτικού οργάνου. • Δημιουργία μηχανισμών συνεργασίας (τυπικών ή άτυπων) μεταξύ των τοπικών αρχών και εξειδικευμένων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. • Παροχή βασικής θεσμικής κατάρτισης σε θέματα ΛΟΑΤΚΙ+ και μετανάστευσης για το προσωπικό της πρώτης γραμμής. • Ενσωμάτωση των στόχων ένταξης στα τοπικά εργαλεία προγραμματισμού και σχεδιασμού. • Χαρτογράφηση των περιφερειακών δημόσιων πόρων και διασύνδεσή τους με τα τοπικά δίκτυα παραπομπής. • Η προσέγγιση αυτή δεν απαιτεί σημαντική οικονομική επένδυση ή ειδικές υποδομές. Η βιωσιμότητά της βασίζεται πρωτίστως στον δομημένο συντονισμό, στη θεσμική δέσμευση και στη διατομεακή συνεργασία.
---	--

Οι καλές πρακτικές που εντοπίστηκαν στις χώρες των εταίρων αναδεικνύουν τόσο τις κοινές προτεραιότητες όσο και τις εξειδικευμένες προσεγγίσεις για την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με μεταναστευτικό ή προσφυγικό προφίλ σε τοπικό επίπεδο. **Παρόλο που οι πρωτοβουλίες διαφέρουν ως προς τη δομή και το εύρος τους, αναδύονται ορισμένα κοινά πρότυπα.** Πρώτον, πολλές πρακτικές βασίζονται στη συνεργασία μεταξύ πολλών και διαφορετικών φορέων - όπως δήμοι, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και εξειδικευμένες ΛΟΑΤΚΙ+ ομάδες - υπογραμμίζοντας τη σημασία των συντονισμένων δομών διακυβέρνησης για την ανταπόκριση σε σύνθετες και διατομεακές ευάλωτες καταστάσεις. Για παράδειγμα, η ιταλική περίπτωση εστιάζει στην εξειδικευμένη υποδοχή και σε εξατομικευμένες διαδρομές υποστήριξης, παρέχοντας ασφαλή στέγαση, νομική συνδρομή και υπηρεσίες υγείας για ΛΟΑΤΚΙ+ αιτούντες άσυλο, και ιδιαίτερα για τρανς άτομα.

Αντίθετα, η ελληνική και η ισπανική εμπειρία δίνουν έμφαση στον θεσμικό συντονισμό και στους μηχανισμούς συμμετοχικής διακυβέρνησης, όπως οι δημοτικές ομάδες εργασίας ή οι τοπικές πλατφόρμες διαβούλευσης που φέρνουν σε επαφή αρχές, ΜΚΟ και μεταναστευτικές κοινότητες για τον εντοπισμό αναγκών και τον σχεδιασμό συμπεριληπτικών πολιτικών. Άλλες πρακτικές, όπως αυτές που εντοπίστηκαν στη Γερμανία και την Πολωνία, αναδεικνύουν τον ρόλο της ενδυνάμωσης (capacity building), της ευαισθητοποίησης και της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, εστιάζοντας στην ενίσχυση των επαγγελματικών δεξιοτήτων, την καταπολέμηση των διακρίσεων και τη διευκόλυνση της ένταξης μέσω της κατάρτισης,

Μια επιπλέον ομοιότητα αφορά τον **κεντρικό ρόλο που διαδραματίζουν οι ασφαλείς χώροι και οι εξατομικευμένες υπηρεσίες υποστήριξης.** Ταυτόχρονα, όμως, προκύπτουν διαφορές ως προς τον

βαθμό θεσμοθέτησης αυτών των πρακτικών: σε ορισμένες χώρες είναι ενσωματωμένες στις δημοτικές πολιτικές ή στα εθνικά πλαίσια υποδοχής, ενώ σε άλλες παραμένουν πρωτοβουλίες που καθοδηγούνται κυρίως από την **κοινωνία των πολιτών** και υποστηρίζονται από ΜΚΟ.

Τέλος, οι πρακτικές διαφέρουν ως προς το πεδίο εστίασης τους, με ορισμένες πρωτοβουλίες να δίνουν προτεραιότητα στην άμεση προστασία και στις συνθήκες υποδοχής, ενώ άλλες επικεντρώνονται περισσότερο σε μακροπρόθεσμα μέτρα ένταξης, όπως η πρόσβαση στην απασχόληση, η συμμετοχή στα κοινά και η κοινωνική ενσωμάτωση.

Δημιουργία και Λειτουργία Τοπικών Ομάδων Εργασίας

Στο πλαίσιο του έργου @nclusion, οι **Τοπικές Ομάδες Εργασίας** λειτουργούν ως ο **κεντρικός μηχανισμός για τη μετουσίωση των γνώσεων και των συστάσεων που προκύπτουν από το έργο σε συγκεκριμένες πολιτικές δράσεις**. Οι ομάδες αυτές, που έχουν συγκροτηθεί και στις 6 χώρες του έργου, έχουν ως κύριο σκοπό τη δημιουργία χώρων συνεργασίας, όπου οι τοπικές αρχές, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και οι εκπρόσωποι των κοινοτήτων μπορούν να συμβάλουν από κοινού στην ανάπτυξη **Τοπικών Σχεδίων Δράσης**. Στόχος αυτών των σχεδίων είναι η **ενίσχυση της συμπερίληψης των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών**. Μέσα από αυτή τη διαδικασία, το έργο επιδιώκει να διασφαλίσει ότι οι πολιτικές ένταξης μεταναστών ανταποκρίνονται καλύτερα στις ειδικές ανάγκες των ατόμων που βιώνουν διακρίσεις στη διασταύρωση του μεταναστευτικού καθεστώτος, του σεξουαλικού προσανατολισμού, της ταυτότητας και έκφρασης φύλου, καθώς και των χαρακτηριστικών φύλου.

Κάθε χώρα-εταίρος θα συγκροτήσει τουλάχιστον μία Ομάδα Εργασίας, η οποία θα συντονίζεται από τους εθνικούς εταίρους του έργου. Σε αυτές θα συμμετέχουν εκπρόσωποι δήμων, οργανώσεων μεταναστών και προσφύγων, ΛΟΑΤΚΙ+ συλλόγων, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μετανάστευσης, της κοινωνικής ένταξης, της ισότητας ή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στόχος είναι η προώθηση βιώσιμων δικτύων και πρακτικών συνεργασίας που θα συνεχίσουν να υποστηρίζουν την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών και προσφύγων μακροπρόθεσμα. Η συμμετοχή ατόμων με βιωμένη εμπειρία ως ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες ενθαρρύνεται θερμά, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία σχεδιασμού αντικατοπτρίζει τις πραγματικές ανάγκες και τα βιώματα των ανθρώπων, αντί να βασίζεται αποκλειστικά σε θεσμικές οπτικές.

Το έργο των Τοπικών Ομάδων Εργασίας θα εξελιχθεί σε μια εκτεταμένη χρονική περίοδο, συνδυάζοντας τον συμμετοχικό σχεδιασμό με δραστηριότητες παρακολούθησης και αξιολόγησης. Κατά την αρχική φάση, τα μέλη θα συναντώνται τακτικά - τόσο διαδικτυακά όσο και, όπου είναι εφικτό, δια ζώσης - προκειμένου να αναλύσουν από κοινού το τοπικό πλαίσιο και να συν-διαμορφώσουν τα Τοπικά Σχέδια Δράσης. Ανάλογα με τις προτεραιότητες που ανακύπτουν σε κάθε εθνικό και τοπικό επίπεδο, οι Ομάδες Εργασίας μπορούν να επικεντρωθούν σε έναν ή περισσότερους τομείς ένταξης, όπως η πρόσβαση στη στέγαση, η ένταξη στην αγορά εργασίας, η υγειονομική περίθαλψη και η ψυχολογική υποστήριξη, η κοινωνική συμμετοχή ή η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των μεταναστευτικών κοινοτήτων και των κοινωνιών υποδοχής.

Μια κεντρική αρχή που διέπει το έργο των Τοπικών Ομάδων Εργασίας είναι η αναγνώριση ότι οι ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητες δεν είναι ομοιογενείς και ότι οι πολιτικές που βασίζονται σε μια προσέγγιση "γενικής εφαρμογής" (one-size-fits-all) κινδυνεύουν να αναπαράγουν μορφές περιθωριοποίησης αντί να τις αντιμετωπίσουν. Οι ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες και πρόσφυγες ενδέχεται να βιώνουν **πολλαπλές και διασταυρούμενες μορφές διακρίσεων** που σχετίζονται με την ταυτότητα φύλου, τον σεξουαλικό

προσανατολισμό, την εθνότητα, τη θρησκεία, το μεταναστευτικό καθεστώς ή τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες. Για τον λόγο αυτό, η διαδικασία συμμετοχικού σχεδιασμού που προωθείται μέσω των Ομάδων Εργασίας επιδιώκει να ενσωματώσει μια διατομεακή οπτική, ικανή να αντικατοπτρίζει την ποικιλομορφία των εμπειριών εντός των ΛΟΑΤΚΙ+ κοινοτήτων και να διασφαλίζει ότι οι προκύπτουσες προτάσεις πολιτικής είναι συμπεριληπτικές και προσαρμοσμένες στο εκάστοτε πλαίσιο

Μεθοδολογικά, το έργο των Ομάδων Εργασίας ακολουθεί μια δομημένη συμμετοχική προσέγγιση που οργανώνεται σε τέσσερις κύριες φάσεις:

Η **πρώτη φάση** επικεντρώνεται στην επίσημη συγκρότηση των Ομάδων Εργασίας και στον καθορισμό του πλαισίου συνεργασίας. Κατά το στάδιο αυτό, εντοπίζονται και καλούνται να συμμετάσχουν τα μέλη, διοργανώνεται μια πρώτη συνάντηση για την αποσαφήνιση των στόχων και των χρονοδιαγραμμάτων, και υπογράφεται ένα επίσημο έγγραφο συγκρότησης που επικυρώνει την κοινή δέσμευση των συμμετεχόντων. Παράλληλα, δημιουργείται ένας κοινός ψηφιακός χώρος εργασίας για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής εγγράφων και της επικοινωνίας καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Η **δεύτερη φάση** συνίσταται σε μια συμμετοχική διάγνωση της τοπικής κατάστασης. Σε αυτό το στάδιο, τα μέλη της Ομάδας Εργασίας αναλύουν συλλογικά τις τρέχουσες συνθήκες που επηρεάζουν την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών και προσφύγων στις περιοχές τους. Αυτό περιλαμβάνει τη χαρτογράφηση των υφιστάμενων υπηρεσιών και πόρων, τον εντοπισμό δομικών εμποδίων και κενών στην προστασία, καθώς και τη συλλογή ποιοτικών δεδομένων μέσω συμμετοχικών δράσεων, όπως ομάδες εστίασης και συνεργατικά ψηφιακά εργαλεία. Το αποτέλεσμα αυτής της φάσης είναι μια συνοπτική έκθεση διάγνωσης, η οποία συνοψίζει τις κύριες προκλήσεις και ευκαιρίες που εντοπίστηκαν σε τοπικό επίπεδο.

Βασιζόμενη σε αυτή την ανάλυση, η **τρίτη φάση** επικεντρώνεται στη συν-διαμόρφωση των Τοπικών Σχεδίων Δράσης. Τα μέλη των Ομάδων Εργασίας ορίζουν συγκεκριμένους στόχους, προσδιορίζουν τομείς παρέμβασης κατά προτεραιότητα και αναπτύσσουν ειδικές δράσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αναδείχθηκαν στο στάδιο της διάγνωσης. Αυτή η φάση περιλαμβάνει επίσης τον προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων, των πιθανών συνεργασιών και των διαθέσιμων πόρων που απαιτούνται για την υλοποίηση. Τα Τοπικά Σχέδια Δράσης συντάσσονται βάσει ενός κοινού προτύπου που παρέχεται στο πλαίσιο του έργου, διασφαλίζοντας έναν βαθμό συνοχής μεταξύ των χωρών, ενώ παράλληλα επιτρέπουν την απαραίτητη ευελιξία για την προσαρμογή των μέτρων στις τοπικές συνθήκες.

Η **τελική φάση** περιλαμβάνει την επικύρωση και την αξιολόγηση των Τοπικών Σχεδίων Δράσης. Αφού οριστικοποιηθούν, τα σχέδια παρουσιάζονται στους σχετικούς τοπικούς φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη για έγκριση και μελλοντική εφαρμογή. Ταυτόχρονα, οι Ομάδες Εργασίας αξιολογούν την ίδια τη συμμετοχική διαδικασία, συλλέγοντας σχόλια από τους συμμετέχοντες και εκτιμώντας την αποτελεσματικότητα της συνεργατικής μεθοδολογίας που υιοθετήθηκε. Τα αποτελέσματα αυτών των διαδικασιών θα ενσωματωθούν στις Τελικές Εθνικές Εκθέσεις, οι οποίες θα καταγράφουν τα επιτεύγματα, τις προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν και συστάσεις για την ενίσχυση της εφαρμογής τους στο μέλλον.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ο ρόλος των Ομάδων Εργασίας δεν εξαντλείται στη σύνταξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης: **τα μέλη θα συνεχίσουν να συναντώνται κατά τη διάρκεια μιας επιπλέον**

περιόδου παρακολούθησης, προκειμένου να επανεξετάζουν την πρόοδο της υλοποίησης, να εντοπίζουν πιθανές ελλείψεις και να προτείνουν προσαρμογές ή βελτιώσεις όπου κρίνεται **απαραίτητο**. Αυτή η παρατεταμένη φάση παρακολούθησης και αναστοχασμού επιτρέπει στα σχέδια να εξελίσσονται ανταποκρινόμενα σε αναδυόμενες ανάγκες και διασφαλίζει ότι θα παραμείνουν επίκαιρα και μετά τη λήξη του ίδιου του έργου.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή και η λογοδοσία στα διαφορετικά εθνικά πλαίσια, η λειτουργία των Ομάδων Εργασίας θα παρακολουθείται επίσης μέσω ενός συνόλου κοινών δεικτών επιτυχίας που έχουν οριστεί σε επίπεδο έργου. **Ένα βασικό αναμενόμενο αποτέλεσμα αυτής της διαδικασίας είναι η ανάπτυξη και επικύρωση έξι Τοπικών Σχεδίων Δράσης και η πραγματοποίηση τουλάχιστον επτά τεκμηριωμένων συναντήσεων ανά Ομάδα Εργασίας.** Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί επίσης στη συμπεριληπτικότητα των ίδιων των Ομάδων Εργασίας, διασφαλίζοντας ισορροπημένη εκπροσώπηση ως προς τις ταυτότητες φύλου, τον σεξουαλικό προσανατολισμό και το μεταναστευτικό υπόβαθρο, και προωθώντας την ουσιαστική εμπλοκή φορέων που εκπροσωπούν ποικίλες κοινότητες.

Τέλος, η αποτελεσματικότητα και η αντιλαμβανόμενη αξία της διαδικασίας θα αξιολογηθούν μέσω ανατροφοδότησης από τους εμπλεκόμενους φορείς, **με στόχο την επίτευξη επιπέδου ικανοποίησης τουλάχιστον 80% μεταξύ των συμμετεχόντων στις Ομάδες Εργασίας.** Οι δείκτες αυτοί θα συμβάλουν στη συνολική αξιολόγηση της δραστηριότητας και θα τροφοδοτήσουν τις Εθνικές Εκθέσεις που θα συνταχθούν στο τέλος του έργου.

Πώς να Αναπτύξετε Τοπικά Σχέδια Δράσης σε Εθνικό ή Τοπικό Επίπεδο

Η ενότητα αυτή παρέχει ένα **μεθοδολογικό πλαίσιο** για την υποστήριξη **των εταίρων του έργου και των Τοπικών Ομάδων Εργασίας** κατά την ανάπτυξη των **Τοπικών Σχεδίων Δράσης**. Σκοπός της είναι να βοηθήσει στη μετουσίωση των **πολιτικών αρχών** και των αναλυτικών συμπερασμάτων που παρουσιάστηκαν στα προηγούμενα κεφάλαια του εγχειριδίου σε **συγκεκριμένα μέτρα**, τα οποία μπορούν να εφαρμοστούν σε **τοπικό επίπεδο**.

Ως εκ τούτου, το κεφάλαιο αυτό λειτουργεί ως **γέφυρα μεταξύ της ανάλυσης πολιτικής και του επιχειρησιακού σχεδιασμού**: ενώ οι προηγούμενες ενότητες του εγχειριδίου εξετάζουν το ευρύτερο **νομικό, θεσμικό και κοινωνικό πλαίσιο** που διαμορφώνει την υποδοχή και την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών, η παρούσα ενότητα εστιάζει στον τρόπο με τον οποίο οι τοπικοί φορείς μπορούν να μετασχηματίσουν αυτή τη γνώση σε συντονισμένες δράσεις, υπηρεσίες και πολιτικές, προσαρμοσμένες στο δικό τους εδαφικό πλαίσιο.

Αντί να προτείνουν άκαμπτα μοντέλα, τα εργαλεία που παρουσιάζονται εδώ είναι **σχεδιασμένα** ώστε να είναι **ευέλικτα και προσαρμόσιμα**. Για τον λόγο αυτό, το κεφάλαιο προσφέρει **πρακτική καθοδήγηση και εργαλεία σχεδιασμού** που μπορούν να προσαρμοστούν από τους εταίρους ανάλογα με τις **εθνικές και τοπικές τους συνθήκες**. Τα εργαλεία αυτά θα φανούν χρήσιμα στις Ομάδες Εργασίας, καθώς καλούνται να αναλύσουν τις **τοπικές προκλήσεις**, να ιεραρχήσουν προτεραιότητες και να αναπτύξουν εφικτές δράσεις. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι τα **Τοπικά Σχέδια Δράσης ανταποκρίνονται σε πραγματικές ανάγκες** και αντικατοπτρίζουν μια πληθώρα οπτικών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων των **οργανώσεων που εργάζονται απευθείας με μεταναστευτικές και ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητες**.

Συνεπώς, η ανάπτυξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης θα πρέπει να ακολουθεί μια **δομημένη αλλά συμμετοχική διαδικασία**: η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει την ανάλυση του εθνικού και τοπικού πλαισίου, τον προσδιορισμό των θεσμικών φορέων και υπηρεσιών, την αξιολόγηση των υφιστάμενων κενών ή εμποδίων και τον σχεδιασμό στοχευμένων δράσεων ικανών να βελτιώσουν τις τρέχουσες πολιτικές και πρακτικές. Τα επιχειρησιακά εργαλεία που παρουσιάζονται σε αυτό το κεφάλαιο - όπως τα πλαίσια ανάλυσης πλαισίου, οι ασκήσεις χαρτογράφησης εμπλεκόμενων μερών, οι αξιολογήσεις αναγκών και τα πρότυπα σχεδιασμού δράσης - αποσκοπούν στην καθοδήγηση αυτής της διαδικασίας και στη διευκόλυνση του συντονισμού μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών.

Τέλος, τα **επιχειρησιακά εργαλεία και οι λίστες ελέγχου** που περιλαμβάνονται σε αυτή την ενότητα προορίζονται να υποστηρίξουν τις τοπικές αρχές και τους εταίρους στη μετουσίωση των προτεραιοτήτων πολιτικής σε **συγκεκριμένες και μετρήσιμες δράσεις**. Αυτά τα εργαλεία έχουν σχεδιαστεί για να **αναπτυχθούν και να προσαρμοστούν από τις Τοπικές Ομάδες Εργασίας** ή παρέχονται ως **καθοδηγητικά πρότυπα**, με στόχο να ενθαρρύνουν την παραγωγή πρακτικού υλικού - όπως **φυλλάδια, οδηγοί ή άλλο παρόμοιο υλικό** - που απευθύνονται σε επαγγελματίες οι οποίοι

εμπλέκονται στις υπηρεσίες υποδοχής και ένταξης. Τέτοια υλικά μπορούν να χρησιμεύσουν ως **προσβάσιμα εργαλεία αναφοράς**, παρέχοντας **χρήσιμες πληροφορίες και προτάσεις βελτίωσης** στο καθημερινό επαγγελματικό περιβάλλον. Με αυτόν τον τρόπο, οι Τοπικές Ομάδες Εργασίας ενθαρρύνονται να αναστοχαστούν συλλογικά πάνω στις υπάρχουσες πρακτικές και να μετατρέψουν τα συμπεράσματα που προέκυψαν από το έργο σε **πρακτικούς, εξειδικευμένους πόρους** που μπορούν να υποστηρίξουν την **αποτελεσματική ένταξη και προστασία των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών**.

Εισαγωγή στα Υποδείγματα

Τα ακόλουθα υποδείγματα έχουν σχεδιαστεί για να υποστηρίξουν τις Τοπικές Ομάδες Εργασίας στην πρακτική ανάπτυξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης. Τα υποδείγματα αυτά μεταφράζουν την προσέγγιση σχεδιασμού σε δομημένα πεδία, τα οποία καθοδηγούν τη διαδικασία βήμα προς βήμα και διευκολύνουν την οργάνωση των πληροφοριών που απαιτούνται για τον σχεδιασμό των τοπικών δράσεων.

Κάθε υπόδειγμα εστιάζει σε μια συγκεκριμένη φάση της τοπικής διαδικασίας σχεδιασμού και βοηθά τους εταίρους να οργανώσουν τις πληροφορίες με σαφή και συστηματικό τρόπο. Αντί να λειτουργούν ως άκαμπτες φόρμες, θα πρέπει να νοούνται ως καθοδηγητικά εργαλεία που διευκολύνουν τον αναστοχασμό, τη συζήτηση και τον συντονισμό μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών που συμμετέχουν στην ανάπτυξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης.

Τα υποδείγματα είναι δομημένα μέσω πινάκων που περιλαμβάνουν τίτλους και πεδία καθοδήγησης. Οι τίτλοι υποδεικνύουν τον τύπο των πληροφοριών που πρέπει να συλλεχθούν, ενώ τα πεδία περιεχομένου επιτρέπουν στις Ομάδες Εργασίας να περιγράψουν την τοπική κατάσταση, να προσδιορίσουν προτεραιότητες και να σκιαγραφήσουν πιθανές δράσεις. Τα στοιχεία αυτά αποσκοπούν στην υποστήριξη μιας συλλογικής και τεκμηριωμένης ανάλυσης του τοπικού πλαισίου και στη διασφάλιση ότι οι προτεινόμενες δράσεις είναι ρεαλιστικές, συνεκτικές και ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών, προσφύγων και αιτούντων άσυλο.²¹

Ειδικότερα, τα υποδείγματα καθοδηγούν τους χρήστες μέσα από αρκετά βασικά βήματα της διαδικασίας σχεδιασμού, τα οποία αντιστοιχούν στις ακόλουθες ενότητες αυτού του κεφαλαίου:

- 5.1 Ανάλυση του Εθνικού και Τοπικού Πλαισίου
- 5.2 Θεσμικοί Φορείς
- 5.3 Δομή και Λειτουργία του Συστήματος Υποδοχής
- 5.4 Κοινωνικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Υγείας
- 5.5 Τριτογενής Τομέας και Κοινωνία των Πολιτών
- 5.6 Επιχειρησιακά Εργαλεία και Λίστες Ελέγχου

Το **υπόδειγμα Ανάλυσης Πλαισίου** υποστηρίζει τους εταίρους στην περιγραφή του εθνικού και τοπικού πολιτικού περιβάλλοντος. Καλεί τις Ομάδες Εργασίας να αναστοχαστούν πάνω στο κανονιστικό πλαίσιο, τις υφιστάμενες υπηρεσίες και τις δομικές συνθήκες που επηρεάζουν την υποδοχή και την ένταξη των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών²². Τα πεδία που περιλαμβάνονται σε αυτό το υπόδειγμα ενθαρρύνουν μια

²¹ [Rainbow Cities Network \(2023\), Rainbow Cities in Action: LGBTI Policy Guidelines for Municipalities.](#)

²² [UNHCR \(2012\), Guidelines on International Protection No. 9: Claims to refugee status based on sexual orientation and/or gender identity.](#)

συνοπτική επισκόπηση του θεσμικού πλαισίου, αναδεικνύοντας τόσο τους διαθέσιμους πόρους όσο και τους πιθανούς περιορισμούς.

Το **υπόδειγμα Χαρτογράφησης Εμπλεκόμενων Φορέων** βοηθά στον προσδιορισμό των κύριων δρώντων που εμπλέκονται στις διαδικασίες υποδοχής, προστασίας και ένταξης σε τοπικό επίπεδο. Μέσω αυτού του εργαλείου, οι Ομάδες Εργασίας μπορούν να χαρτογραφήσουν θεσμούς, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, παρόχους υπηρεσιών και κοινοτικούς φορείς, αποσαφηνίζοντας τους ρόλους, τις αρμοδιότητες και την πιθανή συμβολή τους στο Τοπικό Σχέδιο Δράση²³.

Το **υπόδειγμα Αξιολόγησης Αναγκών και Ελλείψεων** είναι σχεδιασμένο για να υποστηρίξει έναν βαθύτερο αναστοχασμό σχετικά με τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες στο τοπικό πλαίσιο. Τα πεδία του ενθαρρύνουν τους εταίρους να εντοπίσουν ελλείψεις στις υπηρεσίες, εμπόδια στην πρόσβαση και συγκεκριμένες ευάλωτες καταστάσεις, αντλώντας στοιχεία από τις εμπειρίες επαγγελματιών, οργανώσεων και εκπροσώπων των κοινοτήτων²⁴.

Το **υπόδειγμα Σχεδιασμού Δράσης** υποστηρίζει τον καθορισμό συγκεκριμένων μέτρων. Καθοδηγεί τις Ομάδες Εργασίας στον ορισμό στόχων, προτεινόμενων δράσεων, υπεύθυνων φορέων, χρονοδιαγραμμάτων και αναμενόμενων αποτελεσμάτων²⁵. Αυτό το πρότυπο βοηθά να διασφαλιστεί ότι το Τοπικό Σχέδιο Δράσης περιλαμβάνει σαφή και εφικτά βήματα που μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση των πολιτικών, των υπηρεσιών και των πρακτικών σε τοπικό επίπεδο.

Συνολικά, αυτά τα υποδείγματα παρέχουν ένα δομημένο αλλά ευέλικτο πλαίσιο για την ανάπτυξη των Τοπικών Σχεδίων Δράσης. Συμπληρώνοντάς τα συνεργατικά, οι Τοπικές Ομάδες Εργασίας μπορούν να οργανώσουν τις σχετικές πληροφορίες, να ιεραρχήσουν προτεραιότητες και να σκιαγραφήσουν πρακτικές δράσεις προσαρμοσμένες στο δικό τους εδαφικό πλαίσιο.

²³ [Rainbow Cities Network \(2023\), Rainbow Cities Network One-pagers 2023: LGBTQ+ Best Practices.](#)

²⁴ [European Union Agency for Fundamental Rights \(2020\), A Long Way to Go for LGBTI Equality.](#)

²⁵ [European Commission \(2020\), LGBTQ Equality Strategy 2020–2025.](#)

5.1 Ανάλυση Εθνικού και τοπικού πλαισίου

Αυτή η ενότητα υποστηρίζει τους εταίρους στην ανάλυση του ευρύτερου κανονιστικού/ρυθμιστικού, θεσμικού και κοινωνικού πλαισίου μέσα στο οποίο θα αναπτυχθεί το Τοπικό Σχέδιο Δράσης. Η κατανόηση του εθνικού και τοπικού πλαισίου είναι ένα κρίσιμο πρώτο βήμα για τον εντοπισμό των ευκαιριών, των εμποδίων και των υφιστάμενων πολιτικών προσεγγίσεων που διαμορφώνουν την υποδοχή και την συμπερίληψη των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών, προσφύγων και αιτούντων άσυλο.

Το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται σε αυτή την ενότητα οδηγεί τις Τοπικές ομάδες Εργασίας να συλλέξουν σημαντικές πληροφορίες αναφορικά με τη νομοθεσία, τα πλαίσια πολιτικής και των τοπικών δυναμικών. Η ανάλυση βοηθά στη δημιουργία μιας κοινής αντίληψης του περιβάλλοντος στο οποίο οι τοπικές δράσεις θα υλοποιηθούν.

5.1 Ανάλυση Εθνικού και τοπικού Πλαισίου	
Χώρα/ Περιοχή	Υποδείξτε τη χώρα και τη συγκεκριμένη περιφέρεια ή δήμο όπου θα αναπτυχθούν τα Τοπικά Σχέδια Δράσης
Οργανισμός/Εταίρος	Όνομα του οργανισμού που είναι υπεύθυνος για το συντονισμό της διαδικασίας των Τοπικών Ομάδων Εργασίας
Επισκόπηση του εθνικού πλαισίου σχετικά με τη μετανάστευση, το άσυλο και τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+	Συνοψίστε τους βασικούς εθνικούς νόμους/πολιτικές και τις θεσμικές ρυθμίσεις που σχετίζονται με το άσυλο, την υποδοχή και τα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων.
Εθνικά κανονιστικά πλαίσια: μια συγκριτική επισκόπηση	<p>Σε αυτή την ενότητα πρέπει να παρέχετε μια συγκριτική επισκόπηση του εθνικού νομοθετικού πλαισίου και των πολιτικών σχετικά με την υποδοχή, την προστασία και τη συμπερίληψη των ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών, προσφύγων ή αιτούντων άσυλο σε κάθε χώρα εταίρο. Η ενότητα αυτή σκοπεύει στην ανάδειξη των ομοιοτήτων και των διαφορών ανάμεσα σε εθνικά πλαίσια, στον εντοπισμό των βασικών κανονιστικών προβλέψεων και πολιτικών προσεγγίσεων και τη σύνοψη των κύριων δυσκολιών και ελλείψεων που επηρεάζουν την προστασία των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων μέσα στα συστήματα υποδοχής και ασύλου.</p> <p>Η συγκριτική ανάλυση υποστηρίζει μια καλύτερη κατανόηση των θεσμικών και κανονιστικών περιβαλλόντων μέσα στα οποία τα Τοπικά Σχέδια Δράσης θα αναπτυχθούν, βοηθώντας έτσι τους εταίρους να</p>

	εντοπίσουν τις μεταβιβάσιμες πρακτικές, τις κοινές προκλήσεις και τις δυνητικές περιοχές για βελτίωση των πολιτικών.
Περιγραφή τοπικού πλαισίου	Περιγράψτε το τοπικό περιβάλλον (διαθέσιμες υπηρεσίες, βασικά ενδιαφερόμενα μέρη, τοπικές πολιτικές, ανάγκες της κοινότητας και τρέχουσες πρωτοβουλίες).
Βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες, πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο	Καταγράψτε τα βασικά εμπόδια και τα ρίσκα που έχετε εντοπίσει σε τοπικό επίπεδο (π.χ. θέματα ασφάλειας, πρόσβασης σε υπηρεσίες, διακρίσεις, θέματα στέγασης, νομικής υποστήριξης, υποστήριξη σε θέματα υγείας).

5.2 Θεσμικοί Παράγοντες

Η ανάπτυξη αποτελεσματικών Τοπικών Σχεδίων Δράσης απαιτεί την εμπλοκή ενός ευρέως φάσματος θεσμικών παραγόντων που λειτουργούν σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Δημόσιες αρχές, διοικητικές αρχές και άλλα δημόσιοι πάροχοι υπηρεσιών συχνά παίζουν έναν κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση των συστημάτων υποδοχής και τις πολιτικές ένταξης. Το υπόδειγμα σε αυτή την ενότητα συμβάλει στον εντοπισμό των κύριων θεσμικών παραγόντων που εμπλέκονται με τη διαχείριση της μετανάστευσης, κοινωνικών υπηρεσιών και συστημάτων προστασίας. Με την χαρτογράφηση τους και των αρμοδιοτήτων τους οι Τοπικές Ομάδες Εργασίας θα καταλάβουν καλύτερα τους θεσμικούς μηχανισμούς συντονισμού και θα εντοπίσουν δυνητικούς εταίρους για την υλοποίηση των τοπικών δράσεων.

5.2 ΘΕΣΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ	
Θεσμός/Δημόσιες Υπηρεσίες	Αναφέρετε τους κύριους εμπλεκόμενους δημόσιους φορείς (π.χ. υπουργεία, περιφερειακές αρχές, δήμους, υπηρεσίες ασύλου).
Ρόλος/Αρμοδιότητα	Περιγράψτε τις αρμοδιότητες κάθε θεσμού στην υποδοχή, ένταξη, προστασία και παροχή υπηρεσιών
Επίπεδο (εθνικό/περιφερειακό/τοπικό)	Προσδιορίστε το διοικητικό επίπεδο στο οποίο λειτουργεί το ίδρυμα/ο θεσμός και λαμβάνει αποφάσεις.

Συντονισμός/Μηχανισμοί παραπομπής	Εξηγήστε συνοπτικά πώς τα ιδρύματα/θεσμοί συντονίζουν και παραπέμπουν υποθέσεις (επίσημες συμφωνίες, πρωτόκολλα, ομάδες εργασίας, σημεία επαφής).
--	---

5.3 Δομή και λειτουργία του Συστήματος Υποδοχής

Τα συστήματα υποδοχής αντιπροσωπεύουν ένα βασικό συστατικό του πλαισίου προστασίας για τους μετανάστες, τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο. Οι δομές τους, η προσβασιμότητα και ο τρόπος που λειτουργούν επηρεάζουν άμεσα τις συνθήκες κάτω από τις οποίες τα άτομα αυτά μπορούν να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες, σε μέτρα προστασίας και σε ευκαιρίες ένταξης. Αυτή η ενότητα προσκαλεί τις Τοπικές Ομάδες Εργασίας να αναλύσουν πώς τα συστήματα υποδοχής είναι οργανωμένα μέσα στο δικό τους εθνικό και τοπικό πλαίσιο. Το υπόδειγμα βοηθά στην περιγραφή των διαφορετικών τύπων εγκαταστάσεων υποδοχής, των κυβερνητικών συμφωνιών και των πρακτικών λειτουργίας με ιδιαίτερη έμφαση στην συμπερίληψη και την προστασία των ΛΟΑΤΚΙ + μεταναστών.

5.3 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΥΠΟΔΟΧΗΣ	
Δομή υποδοχής / τύπος εγκατάστασης	Αναφέρετε τους τύπους εγκαταστάσεων σε λειτουργία (πρώτη υποδοχή, κέντρο φιλοξενίας κοινοτική στέγαση, εξειδικευμένες υπηρεσίες κ.λπ.).
Υπεύθυνη Αρχή/Διαχειριστικός φορέας	Προσδιορίστε ποιος διαχειρίζεται ή επιβλέπει κάθε δομή (δημόσια αρχή, ιδιώτης πάροχος, ΜΚΟ, μικτά μοντέλα)
Συνθήκες πρόσβασης και βασικά βήματα	Εξηγήστε πώς οι άνθρωποι εισέρχονται στο σύστημα και τα κύρια βήματα/φάσεις (εγγραφή, αξιολόγηση, κατανομή, παρεχόμενες υπηρεσίες).
Βασικές προκλήσεις για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα	Αναφέρατε εμπόδια, ρίσκα ή ελλείψεις στο κομμάτι της προστασίας που επιδρούν στους ΛΟΑΤΚΙ+ αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες μέσα στο σύστημα υποδοχής.

5.4 Κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες Υγείας

Η πρόσβαση σε κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας διαδραματίζουν έναν ουσιαστικό ρόλο στην διασφάλιση της ευημερίας, προστασίας και κοινωνικής συμπερίληψης των μεταναστών και των προσφύγων. Για τα ΛΟΑΤΚΙ άτομα με μεταναστευτικό ή προσφυγικό υπόβαθρο κυρίως, αυτές οι υπηρεσίες μπορεί να αντιπροσωπεύουν βασικά σημεία υποστήριξης για να αντιμετωπίσουν τις ευαλωτότητές τους, τη διάκριση και συγκεκριμένες ανάγκες υγείας.

Το υπόδειγμα σε αυτή την ενότητα βοηθά στην χαρτογράφηση των κύριων κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας που είναι διαθέσιμες σε τοπικό επίπεδο, υπογραμμίζοντας την προσβασιμότητα, τα δυνητικά εμπόδια και τους υφιστάμενους υποστηρικτικούς μηχανισμούς. Αυτές οι πληροφορίες συμβάλλουν στον εντοπισμό των κενών και των ευκαιριών για την ενδυνάμωση της παροχής υπηρεσιών μέσα στα Τοπικά Σχέδια Δράσης.

5.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	
Τύπος υπηρεσίας	Καταγράψτε τις σχετικές υπηρεσίες (υγειονομική περίθαλψη, ψυχική υγεία, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, σεξουαλική υγεία, νομική βοήθεια, κοινωνικές υπηρεσίες).
Υπεύθυνος φορέας παροχής	Αναφέρετε ποιος φορέας ή οργανισμός παρέχει την υπηρεσία και αν πρόκειται για δημόσιο, ιδιωτικό ή φορέα του τρίτου τομέα.
Προσβασιμότητα για ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα	Περιγράψτε τις προϋποθέσεις πρόσβασης, τη διαθεσιμότητα καταρτισμένου προσωπικού, τα μέτρα εμπιστευτικότητας, τις πολιτικές μη διάκρισης, καθώς και τυχόν εξειδικευμένες παροχές.
Κύριες προκλήσεις και ελλείψεις	Εντοπίστε τα κενά στις υπηρεσίες (χρόνοι αναμονής, έλλειψη κατάρτισης, γλωσσικά εμπόδια, περιορισμένες διαδρομές παραπομπής, στίγμα).

5.5 Τριτογενής Τομέας και οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών

Οι οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών, ομάδες κοινοτήτων και τριτογενής τομέας συχνά παίζουν καθοριστικό ρόλο στην υποστήριξη των μεταναστών και των προσφύγων, ιδιαίτερα σε τομείς όπου θεσμικές παρεμβάσεις είναι περιορισμένες ή αποσπασματικές. Οι οργανώσεις παρέχουν συχνά

εξειδικευμένες υπηρεσίες, υπερασπίζονται τα δικαιώματα και στηρίζουν τις μεταναστευτικές και προσφυγικές κοινότητες.

Το υπόδειγμα αυτής της ενότητας ενθαρρύνει τις Ομάδες Εργασίας να εντοπίσουν και να χαρτογραφήσουν τις οργανώσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μετανάστευσης, της κοινωνικής ένταξης και των δικαιωμάτων ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Η κατανόηση της συνεισφοράς αυτών των φορέων συμβάλλει στην ενίσχυση της συνεργασίας και προάγει μια πιο συντονισμένη τοπική απόκριση.

5.5 Τριτογενής Τομέας και οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών	
Τύπος υπηρεσίας	Καταγράψτε ΜΚΟ/Οργανώσεις της Κοινωνίας των Πολιτών/κοινοτικές ομάδες που εργάζονται στους τομείς της μετανάστευσης, του ασύλου, των δικαιωμάτων ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων, της καταπολέμησης των διακρίσεων και της προστασίας
Είδος υποστήριξης που παρέχεται	Περιγράψτε την υποστήριξη που παρέχεται (νομική, ψυχοκοινωνική, στέγαση, κοινοτική προσέγγιση, συνηγορία, διαμεσολάβηση, επείγουσα βοήθεια).
Ομάδα στόχου	Προσδιορίστε τις ομάδες που υποστηρίζει ο οργανισμός (αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες, ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα, επιζώντες βίας κ.λπ.)
Συνεργασίες	Αναφέρετε υφιστάμενες συνεργασίες με δημόσιες αρχές και ευκαιρίες για την ενίσχυση του τοπικού συντονισμού

5.6 Εργαλεία και λίστες ελέγχου

Η τελική ενότητα μεταφράζει το αναλυτικό έργο που πραγματοποιήθηκε στις προηγούμενες ενότητες σε πρακτικά εργαλεία σχεδιασμού. Αφού το τοπικό πλαίσιο, οι θεσμικοί φορείς και τα συστήματα υπηρεσιών αναλυθούν, οι Ομάδες Εργασίας μπορούν να αρχίσουν να καθορίζουν συγκεκριμένες δράσεις και προτεραιότητες για το Τοπικό Σχέδιο Δράσης. Τα εργαλεία και οι λίστες ελέγχου που παρέχονται εδώ καθοδηγούν τους εταίρους στη διαμόρφωση εφικτών μέτρων στον καθορισμό αρμοδιοτήτων, στον προγραμματισμό χρονοδιαγραμμάτων και στον προσδιορισμό των αναμενόμενων αποτελεσμάτων. Τα πρότυπα αυτά υποστηρίζουν μια συντονισμένη και προσανατολισμένη στη δράση

διαδικασία σχεδιασμού, συμβάλλοντας στη μετατροπή της ανάλυσης σε συγκεκριμένα βήματα που μπορούν να βελτιώσουν τις πολιτικές, τις υπηρεσίες και τις πρακτικές σε τοπικό επίπεδο.

Επιπλέον κάθε Τοπική Ομάδα Εργασίας ενθαρρύνεται να εντοπίζει και να συμπεριλαμβάνει προτεινόμενα εργαλεία και πρακτικούς πόρους που μπορούν να στηρίξουν την αρχική υποδοχή και τον προσανατολισμό των ωφελούμενων, ιδίως τον ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών, προσφύγων και αιτούντων άσυλο. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν ενημερωτικό υλικό, έντυπα πληροφόρησης, διαδικασία παραπομπής ή άλλα πρακτικά εργαλεία που μπορούν να βοηθήσουν τους επαγγελματίες και τους παρόχους υπηρεσιών να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις ειδικές ανάγκες των ωφελούμενων κατά τα αρχικά στάδια υποδοχής και υποστήριξης.

5.6 Εργαλεία και λίστες ελέγχου	
<p>Εργαλεία για την αρχική υποδοχή των εξυπηρετούμενων: κάποιες συστάσεις</p>	<p>Κάθε ομάδα εργασίας πρέπει να περιλαμβάνει προτεινόμενα εργαλεία για την αρχική υποδοχή των εξυπηρετούμενων</p> <p><u>Παράδειγμα:</u> εδώ η ομάδα εργασίας δημιουργεί πρωτόκολλο πρώτης επαφής για υπηρεσίες υποδοχής που περιλαμβάνει:</p> <p>Ενημερωτικό πολύγλωσσο φυλλάδιο που εξηγεί τα δικαιώματα</p> <p>Χρήσιμα τηλέφωνα και κατάλογος ασφαλών χώρων</p> <p>Φόρμα αναφοράς διακρίσεων ή βίας στα πλαίσια της υποδοχής</p>
<p>Λίστα ελέγχου για τους υπεύθυνους</p>	<p><u>Παράδειγμα:</u> Η ομάδα εργασίας δημιουργεί μια σύντομη λίστα ελέγχου για τους υπεύθυνους πρώτης γραμμής (κοινωνικούς λειτουργούς, υπεύθυνους υποθέσεων ασύλου, προσωπικό υποδοχής), η οποία θα χρησιμοποιείται κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων και της διαχείρισης των υποθέσεων.</p> <p>Η λίστα περιλαμβάνει οδηγίες όπως:</p> <p>Μην υποθέτετε σεξουαλικό προσανατολισμό ή ταυτότητα φύλου.</p> <p>Αποφύγετε άσχετες ή ενοχλητικές ερωτήσεις για την προσωπική ζωή.</p> <p>Ζητήστε συναίνεση πριν καταγράψετε πληροφορίες σχετικές με τον σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου.</p> <p>Αξιολογείστε αν το άτομο αισθάνεται ασφαλές στον χώρο διαμονής του.</p>

	<p>Να παρέχετε πληροφορίες σχετικά με τοπικές ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεις.</p> <p>Ενσωματώστε τη λίστα σε εκπαιδευτικά σεμινάρια και καθημερινές πρακτικές.</p>
<p>Ηθικές αρχές και πρότυπα συμπεριληπτικής παρέμβασης</p>	<p><i>Παράδειγμα: Η Ομάδα Εργασίας συνδιαμορφώνει έναν Ηθικό Χάρτη βασισμένο σε αρχές όπως:</i></p> <p><i>Εμπιστευτικότητα και προστασία δεδομένων.</i></p> <p><i>Μη διάκριση και σεβασμός στον αυτοπροσδιορισμό.</i></p> <p><i>Διαθεματικότητα.</i></p> <p><i>Μηδενική ανοχή σε παρενόχληση, ακούσια αποκάλυψη ή δευτερογενή θυματοποίηση στις υπηρεσίες.</i></p> <p><i>Προσεγγίσεις με γνώμονα το τραύμα.</i></p>
<p>Χάρτης τοπικού δικτύου υποστήριξης: ασφαλείς επαφές</p>	<p><i>Η Ομάδα Εργασίας συν δημιουργεί έναν Χάρτη Υποστήριξης ΛΟΑΤΚΙ+ σε περιφερειακό επίπεδο, που περιλαμβάνει:</i></p> <p><i>Παρόχους νομικής βοήθειας φιλικούς προς ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα.</i></p> <p><i>Υπηρεσίες ψυχικής βοήθειας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης με διαπολιτισμική επάρκεια .</i></p> <p><i>Ασφαλείς δομές φιλοξενίας ή επιλογές επείγουσας στέγασης.</i></p> <p><i>Κοινωνικές οργανώσεις και ομάδες αλληλοϋποστήριξης.</i></p> <p><i>Δημοτικά σημεία αναφοράς για καταγγελίες διακρίσεων.</i></p>
<p>Έντυπα και πρότυπα</p>	<p><i>Παράδειγμα: Η Ομάδα Εργασίας αναπτύσσει τυποποιημένα πρότυπα για την υποστήριξη συμπεριληπτικών πρακτικών όπως: πρότυπα παρακολούθησης για την καταγραφή μέτρων ένταξης και των αποτελεσμάτων τους.</i></p>

Προς μία συμπεριληπτική τοπική δράση

Τα εργαλεία που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα αποσκοπούν στην υποστήριξη των Τοπικών Ομάδων Εργασίας και των εταίρων του έργου στη συστηματική ανάπτυξη Τοπικών Σχεδίων Δράσης που ανταποκρίνονται στις ανάγκες ΛΟΑΤΚΙ+ μεταναστών, προσφύγων και αιτούντων άσυλο.

Οργανώνοντας την ανάλυση του εθνικού και τοπικού πλαισίου, τη χαρτογράφηση των θεσμικών φορέων και των υπηρεσιών, καθώς και τον εντοπισμό υφιστάμενων κενών και προκλήσεων, τα πρότυπα παρέχουν ένα πρακτικό πλαίσιο που μπορεί να διευκολύνει τον συντονισμένο σχεδιασμό σε τοπικό επίπεδο. Η ευέλικτη δομή τους, επιτρέπει στους εταίρους να προσαρμόζουν τα εργαλεία στα ιδιαίτερα θεσμικά, νομικά και κοινωνικά τους περιβάλλοντα, διατηρώντας παράλληλα μία κοινή μεθοδολογική προσέγγιση.

Η χρήση αυτών των προτύπων ενθαρρύνει μία συμμετοχική διαδικασία που περιλαμβάνει δημόσιες αρχές, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, παρόχους υπηρεσιών και εκπροσώπους κοινοτήτων. Μέσω συνεργατικής ανάλυσης και σχεδιασμού, οι Τοπικές Ομάδες Εργασίας μπορούν να εντοπίσουν συγκεκριμένες προτεραιότητες και να καθορίσουν εφικτές δράσεις που ανταποκρίνονται στις ιδιαίτερες ανάγκες των LGBTQI+ μεταναστών στο εκάστοτε τοπικό πλαίσιο.

Τέλος, οι δομημένες πληροφορίες που συλλέγονται μέσω αυτών των εργαλείων μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, στη βελτίωση της παροχής υπηρεσιών και στην προώθηση πιο συμπεριληπτικών συστημάτων υποδοχής και ένταξης. Με τη μετατροπή της ανάλυσης σε πρακτικές δράσεις, τα Τοπικά Σχέδια Δράσης μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη πιο συντονισμένων και ανταποκρινόμενων τοπικών πολιτικών, με στόχο τη διασφάλιση προστασίας, συμπερίληψης και ισότιμης πρόσβασης σε υπηρεσίες για ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες, πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο.

Συμπεράσματα

Η εργαλειοθήκη (toolbox) υπογραμμίζει ότι, παρά τη σημαντική πρόοδο στη νομική αναγνώριση αιτημάτων ασύλου που βασίζονται στο σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα φύλου σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, **εξακολουθούν να υπάρχουν κενά μεταξύ των θεσμικών πλαισίων και στην εφαρμογή τους στην πράξη**, ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο.

Τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από τις χώρες εταίρους δείχνουν ότι ΛΟΑΤΚΙ+ μετανάστες και πρόσφυγες συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν διασταυρούμενες ευαλωτότητες, όπως μη ασφαλείς συνθήκες υποδοχής, περιορισμένη πρόσβαση σε εξειδικευμένες υπηρεσίες υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης καθώς και παρουσία διακρίσεων εντός θεσμικών πλαισίων.

Σε απάντηση των παραπάνω, η εργαλειοθήκη έρχεται να τονίσει την ανάγκη μετάβασης από τις καθαρά κανονιστικές προσεγγίσεις σε προσεγγίσεις ενίσχυσης της **τοπικής διακυβέρνησης, του συντονισμού και των συμμετοχικών μηχανισμών σχεδιασμού**, κυρίως μέσα από την δημιουργία των τοπικών ομάδων εργασίας. Ένα βασικό συμπέρασμα είναι ότι **η αποτελεσματική ένταξη** απαιτεί στρατηγικές προσαρμοσμένες στο εκάστοτε πλαίσιο, ευέλικτες και διαθεματικές, οι οποίες συν-διαμορφώνονται με την κοινωνία των πολιτών και τις άμεσα επηρεαζόμενες κοινότητες. Η ανάλυση των καλών πρακτικών αποδεικνύει περαιτέρω ότι **η συνεργασία μεταξύ οργανώσεων και φορέων, η ύπαρξη ασφαλών χώρων και οι στοχευμένες υπηρεσίες υποστήριξης** αποτελούν βασικά στοιχεία των επιτυχημένων παρεμβάσεων, αν και ο βαθμός θεσμοθέτησης τους διαφέρει ανάλογα με το πλαίσιο.

Αναφορές/Βιβλιογραφία

- ACCMR- Athens Coordination Center for Migrant & Refugee issues
- Berg, L., & Millbank, J., Constructing the Personal Narratives of Lesbian, Gay and Bisexual Asylum Claimants, *Journal of Refugee Studies*, vol. 22 no. 2, 2009.
- Braimah, Divorcing sexual orientation from religion and politics.
- CIDAS, Società e Diritti
- Council Directive 2004/83/EC on minimum standards for the qualification and status of third country nationals or stateless persons as refugees, *Official Journal of the European Union*, 2004.
- Directive 2011/95/EU (Recast Qualification Directive), *Official Journal of the European Union*.
- Directive 2013/33/EU laying down standards for the reception of applicants for international protection (Reception Conditions Directive), *Official Journal of the European Union*.
- Douglas, McDonald-Norman, Freedom to Be: Assessing the Claims of LGBTQ Asylum Seekers, *Socio-Legal Review*
- European Commission (2020), *LGBTIQ Equality Strategy 2020–2025*.
- European Commission (2020), *LGBTIQ Equality Strategy 2020–2025*.
- European Union Agency for Fundamental Rights (2020), *A Long Way to Go for LGBTI Equality*.
- European Union Agency for Fundamental Rights (2020), *A Long Way to Go for LGBTI Equality*.
- HelpRefugeesWork (2025) *About HelpRefugeesWork*.
- ILGA Europe, *Policy Briefing on LGBTI Refugees and EU asylum legislation September 2021*.
- LaViolette, Nicole, UNHCR Guidance Note on Refugee Claims Relating to Sexual Orientation and Gender Identity: a Critical Commentary, *International Journal of Refugee Law*, vol. 22, no. 2, July 2010.
- *Rainbow Cities– Good Practices 2025*
- Rainbow Cities Network (2023), *Rainbow Cities in Action: LGBTI Policy Guidelines for Municipalities*.
- Rainbow Cities Network (2023): *LGBTIQ+ Best Practices*.
- *Summary Conclusions: Asylum-Seekers and Refugees Seeking Protection on Account of their Sexual Orientation and Gender Identity*, Expert roundtable organized by the United Nations High Commissioner for Refugees, Geneva, Switzerland, 2010.
- Tim Sahliu, Braimah, Divorcing sexual orientation from religion and politics: Utilizing the convention grounds of religion and political opinion in same-sex oriented asylum claims, *International Journal of Refugee*
- UNHCR (2012), *Guidelines on International Protection No. 9: Claims to refugee status based on sexual orientation and/or gender identity*.
- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Guidance Note on Refugee Claims Relating to Sexual Orientation and Gender Identity*, Geneva, 2008.

- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), Guidelines on International Protection No. 9: Claims to Refugee Status based on Sexual Orientation and/or Gender Identity, Geneva, 2012.
- Wsparcie dla osób migranckich Assistance for migrants